

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 19. (79.) évf.

3. szám. 2009 március

Ára: 1,50 lej

Köszönet a Nőknek!

Bőjti időszakban élünk, márciusban azonban nemcsak a húsvétra való készülés foglalkoztat, hanem úgy nyolcadika táján eszünkbe jutnak a Nők. A nemzetközi nőnap egyházi ünnepnek semmiképpen nem nevezhető, de az elmúlt negyven esztendőben, jellegénél fogva, mégiscsak kiemelkedett a hétköznapi sorából. Hagyomány a 19. századra vezethető vissza, és munkásmozgalmi eredetű, harcos, a nők egyenjogúságával és választási jogaival kapcsolatos demonstratív nap volt. A mai virágos, piacgazdaságra orientált, szentimentális nőnapozás elvesztette eredeti hangulatát. A férfiaknak illyentéj eszükbe szokott jutni (ha egyáltalán eszükbe jut), hogy pár szál virággal köszöntsék az immár egyenjogú – a munkában legalábbis egyenjogú! – nőket.

Francia polgártársaink régen megfogalmazták *cherchez la femme* – keressd a nőt! De nem kell nekünk a francia szállóigét kölcsönöznünk, hiszen anyanyelvünk csodálatos gazdagsága a nő főnevünknek egész sor szinonimáját ismeri. A teljesség igénye nélkül, betűrendben íme néhány: amazon, asszony, asszonyállat, asszony-nép, baba, banya, boszorkány, csaj, csajszi, csoroszllya, dáma, debella, fehércseléd, fehérnép, fehérszemély, fúria, hárpia, háziasszony, házisárkány, hölgy, liba, némbér, nőci, nőcske, nőszemély, perszóna, satrafa, spiné, spinkó, szipirtó, szoknya, tyúk, vászonceléd, vénasszony... és itt álljunk is meg a felsorolásban; ha egyetlen főnevünknek harmincnál is több rokon értelmű kifejezése van, az mégiscsak megérdemli azt, hogy elmélkedjünk egy keveset a Nőkről. Annál is inkább, hogy ha fellapozzuk a Szentírást, ott áll előttünk az első Nő, a tökéletes asszony, az archetípus, az ősminta, Éva.

Ádám teremtése után kiderült, hogy a derék férfiúnak nincs társa, az Írás egyébként nem szól arról, hogy Ádám magányosságáról panaszkodott volna, Évát nem ő kérte, Istentől kapta ajándékba, s

illik-e ilyen titokzatos és csodálatos ajándékot visszautasítani? Mély álmat bocsátott az Úristen az emberre, s mire fölérte, ott állt, vagy ült előtte az ő csodálatos Évája.

A héber eredeti szöveg szerint Isten a férfi bordájából felépítette az asszonyt. A *bnh* szógyök héberül építést és értelmet is jelent. Ebből pedig az következik – és

nemcsak a zsidó bölcelet szerint –, hogy a Nő általában értelmesebb, mint a férfi, azaz könnyebben fog fel bizonyos dolgokat. Ugyancsak a zsidó bölcelet szerint Isten alaposan „körülnézett” és jól megtervezte a nő teremtését, mielőtt hozzáfogott volna. A legnagyobb gondot a megfelelő nyersanyag megtalálása okozta: „Honnan teremtem? Ha Ádám fejéből teremtem, akkor nagyra tartja magát, és emelt fővel fog járni; ha a szeméből, akkor kíváncsiskodik lesz, ha a füléből, akkor hallgatózni fog. Nem teremtem Ádám szájából sem, hogy ne beszéljen sokat (!), sem a szívéből, hogy ne legyen féltékeny, sem a kezéből, hogy ne fogdosson össze

mindent, sem a lábából, hogy ne kószáljon összevissza, hanem Ádám egy eldugott belső részéből, a bordából.” Azonban a zsidó bölcselő rezignáltan állapítja meg, hogy az alapos, előzetes tervezés eredménytelen maradt, mert a nő, mindennek ellenére, kíváncsi, leskelődik, fülel, féltékeny, kószál, fecseg stb.

Éva nagyon-nagyon szép volt, mint ahogyan ma is nagyon-nagyon szépek Éva mindenkori lányai. Talán Éva szépsége volt az oka annak, hogy vétekké esett és bűnbe sodorta férjét, Ádámot is. A legenda értelmezés szerint – itt újból a

Midrásra, a legenda- és mesemotívumokban gazdag zsidó szentírás-magyarázatra utalok – az óskígyónak megtetszett Éva, beleszeretett, és mindenképpen meg akarta szerezni magának, csak hogy ott volt Ádám, tőle kellett először megszabadulnia.

A kígyónak, akit a hagyomány a Sántánnal azonosít, zsenialitásában is egyszerű volt a terve. Az Édenkert közepén volt két fa: az Élet fája és a Tudás fája. Isten megtiltotta Ádámnak, hogy e két fa gyümölcséből egyék, és a férfi továbbadta

folytatás a 4. oldalon

Kovács Sándor

Ahogy az a bőzödi asszony vette...

Amiről most írni szeretnék, az csak egy bátortalan kísérlet annak megörökítésére, amiben az isteni és emberi egy pillanatra találkozunk.

Nem is gondolnánk, de egy úrvacsoravétel és -adás sokkal több tud lenni, mint azt eddig hittük. Az úrvacsorával élőknek ugyanolyan istenközelit élményt nyújthat, mint az úrvacsorát adónak. S annyira jó, hogy ilyen élmények vannak még!

Már többször vett úrvacsorát tőlem, bár nem hívem, de jól ismerjük egymást. Ez a találkozás mégis más volt, mint a többi.

Elindulok a kenyérral és osztom. Van, akinek örömet jelent, van, akinek vigasztalást. Van, aki reménységet nyer belőle, van, aki erőt – s talán van, aki megbocsátást. Könnyes és mosolygó szemek váltakoznak, mint ahogy a remegő kezét is a biztosan fogó kéz váltja fel.

Kívülről megtört öregasszonynak látszik, ám amikor odaadom a kenyeret, erő sugárzik belőle. A szeme könnybe lábad, de a tekintetéből fény árad, élet-fény. Egy fiatal lelkes azt gondolná, hogy valamilyen formában segíteni kellene neki, ennek az öregnek. Ám ahogy elveszi a kenyeret, abban a mozdulatban sok minden benne van. Benne van sok éves vetés és aratás, benne van a kenyér. A kézmozdulat beszél az átélt évek nehézségeiről, beszél a szépről, a jóról, a könnyről, a fájdalomról – és mindezt erőteljesen teszi. Drámai a kérdés és ugyanakkor a felismerés is, hogy akkor most ki ad kinek? És mit? Vajon én adok-e neki vagy ő ad énnekem valami többletet?! Nincs idő tovább töprengeni, mert szájába veszi a kenyeret és a tekintete nagyon messze száll!

Ott, abban a pillanatban tudom, hogy ez neki több, mint emlékezés. Ott, abban a pillanatban az a darab kenyér gyógyítja a nyolcvan év alatt felhalmozódott sebeit, elfeledteti a megalázó percek, megkönnyíti a gyászt és tényleg erőt ad a még hátralevő évekhez.

Sokszor volt alkalmam megfigyelni, mennyire különbözik a módja annak, ahogyan a férfiak és a nők fogják meg a kelyhet. A férfiak tartásában többnyire benne van a büszkeség és egyenes tartás. A nők ezzel szemben a legtöbbször alázattal és mintegy meghajlással fogadják a kelyhet. Nincs nekem ezzel semmi bajom, egyik mozdulathoz sem akarok felhozni pro vagy kontra érveket – pusztán megfigyelés. Ez így van jól, ahogy van, hiszen ilyenek vagyunk. Nem jobbak és nem rosszabbak, csak mások.

A bort úgy veszi át tőlem ez az asszony, mint megpecsételését a kenyér által nyert bizonyosságnak. Mintha az a korty azt jelentené „Ámen”. A kelyhet a már említett mély alázattal adja vissza.

Összefogja a két kezét, olyan jó öregesen, és sóhajt. S én tudom, hogy bármit mondhatok, bármilyen mélyen és meghatóan imádkozhatom, nem tudom ebből kimozdítani és nem is akarom. Látszik rajta, hogy ő már rég beszélget Istenével, egy kicsit mintha eszelősen vagy mégsem, de én képtelen vagyok utána emelkedni, még.

Sokáig kísért el ez a kép mindennapjaim eseményeiben, sokáig tartott hatása alatt és meglepően sokszor tudott erőt adni. Tudom, hogy ez az asszony lehetne akár ravai, erdőszentgyör-

gyi, csokfalvi, szovátai vagy éppen marosvásárhelyi. Tudom, hogy sokan élnek meg ilyen istenközelinek az úrvacsorát, férfiak és nők egyaránt, ez az élmény mégis gondolatokat, érzéseket indított el bennem – és sok kérdést is.

Ezeket a gondolatokat kívánom most megosztani, nem fontossági sorrendben, csak úgy, ahogy jönnek. Elgondolkoztam azon, vajon feltétlenül meg kell-e öregednünk ahhoz, hogy így éljük át az úrvacsoravételt. Ahogy megszületett ez a gondolat rögtön utána, mint egy „kis ördög”, megjelent előttem egy reklám, amely a hosszantartó fiatalságról szól. Mindenki ismer hasonlót, krémek, szépítőszerke stb. Úgy van berendezve a mindennapi életünk, hogy ne legyen időnk megöregedni. Valamiért nem *akarunk* megöregedni!

Vajon a fizikai vagy a spirituális öregedéstől félünk-e jobban? A fizikai elég látványos és elég ijesztő, nehezen tudjuk elfogadni, különösen mi, nők. Pedig teljesen természetes és a szép élethez mindenképp hozzátartozik. Úgy teszünk, mintha csak az lenne az egyetlen erényünk, s ha azt elveszítjük, már nem sokat érünk. Vagy ezt hitték el velünk?! Ki tudja?

A spirituális megöregedésen azt értem, hogy a lélek érettebbé válik. A lelki élet megélése iránt nagyobb az igény vagy éppen napi szükségletté válik, ugyanakkor érzékenyebbé válik a lelki síkon történő rezdülésekre. Ez a fajta „öregedés”, bár jól hangzik, mégis sokszor fájdalmas lehet. Az érzékeny lélek a bántalmakra másképp reagál, és egy idő után felülemelkedik a fájdalmakon. Valahol itt lehetett az az asszony, aki érzéseket váltott ki belőlem és nem is akármilyent.

Érzések... Hát igen, a szép és pozitív érzések, amelyek annyira kellenének ma mindenkinek! Mégis egyre kevesebb az életünkben az az alkalom, amikor szép érzéseket gyűjtögethetünk magunknak és magunk köré. Itt nem feltétlenül a templomba járásra gondolok. Hiszen igazán felemelő érzés tud lenni az is, hogy a közös családi ebédnél az óvodás gyermek egyfolytában csicsereg, a napi eseményeket és élményeket megosztandó. Ugyancsak szép és megható érzés, amikor a kiskamasz (még) elmondja szüleinek sikereit és kudarcait is. Jó érzés, ha meghallgatasz valakit, ha meghallgatnak téged – és egyáltalán, hogy vagyunk egymásnak, nem csak elélünk egymás mellett. Jó érzés, ha szeretnek és szerethetsz. Ebből már sokáig lehet élni és újra töltekezni, ha életünk megválaszolható kérdések elé állít.

Az egyik kérdés, ami megfogalmazódott bennem a történet kapcsán, hogy tudok-e én szép érzéseket kiváltani másokból azáltal, hogy vagyok? A másik, hogy mi tette azt az asszonyt ennyire mássá, s általa engem is? Tekintettel arra, hogy keresztény lapban kívánom megosztani gondolataimat keresztény emberekkel, engedtessek meg az a „szakmai ártalom”, hogy többes számban fogalmazzam meg kérdéseimet, és hagyjam nyitva, hadd válaszolja meg mindenki önmagának.

Mi hogyan válhatnánk *olyanná*? Van-e bennünk ebben a fene nagy fejlődésben még alázat és áldozatkészség? Merünk-e Isten egére nézni olyan tisztán és kissé megszállottan, mint az a bőzödi asszony?

Az Olvasó talán találgatásba kezd most: ki is lehetett ő? Talán igaz volt, talán nem, talán bőzödi volt, talán nem...

Csak írom a leírhatatlant, s közben boldog vagyok, hogy részese lehettem az életem újabb csodájának. Próbálok körülírni azt az érzést, amire nincs szó, de aki már egyszer is érezte, mindig visszaóhajtja. Próbálok megértetni az olvasóval, hogy vannak még csodák, s az a bőzödi asszony lehetsz te is, és lehetek én is akár...

Demeter Erika

„Minden emberi élet Isten ujjlenyomata”

Az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinatának ünnepi ülése keretében iktatták be március 6-án a Kolozsvári-belvárosi unitárius templomban Bálint Benczédi Ferenc megválasztott püspököt.

Nagy László főjegyző áhítatát követően Csáka József főgondnok nyitotta meg a rendkívüli zsinati ülést, majd Gyerő Dávid előadótanácsos előterjesztését követően az Alaptörvény módosítására is sor került (230. és 232. cikkely).

Bálint Benczédi Ferenc püspök beiktatását megelőzően Máthé Dénes főgondnok ismertette a 2008. december 6-i püspökválasztás eredményét.

A beiktatási szertartást dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök, Nagy László főjegyző-esperes, Rüszt F. Tibor, Nagy Endre, Lőrinczi Lajos, Simó Sándor és Pap Mária esperesek végezték. Ezt az új püspök által végzett istentisztelet követte.

Bálint Benczédi Ferenc egyháztani célzatú gondolatmenete a szolgálatban megvalósuló nagyság jézusi intelméből indult

nemzetek fejedelmeknek tekintenek, azok uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak felettük.” A szolgálatra való jézusi intelem tehát az eddig megvalósult és korántsem eszményi viszonyok *kontrasztját* sürgeti – nem csupán a bibliai időben, de mindig, ma is, holnap is.

vizsgálat s ha kell, akár bűnbánat nélkül. Hiszen jópár évtized „nevelte át” a mai középnevezéket: az állami keretek és a szabadság igen korlátozott lehetőségei óhatatlanul vezettek belső deformációkhoz, s az egyén csakúgy, mint az intézményes egyház sokszor keresett igazolásokat

ki: „Aki nagy akar lenni, az legyen a ti szolgátok” (Mk 10,43b) Ha utánanézzünk az evangéliumi mondat környezetének, megláthatjuk, hogy Jézus e helyen ellentétpárhuzamot fogalmaz meg. Egy verssel korábban ugyanis ezt mondja: „Akiket a

Az új püspök azokat az eszményeket próbálta felsorolni, amelyeket bízvást egyház-alkotó tényezőknél tekinthetünk. Mennyire tudja a magát egyháznak valló közösség Jézus evangéliumát megtestesíteni és hirdetni? Milyen mértékben tud a téglából és betonból való építkezéssel túl a maga lelki/spirituális világában is fejlődni? Hogyan tud társaival, felebarátaival tartós és kölcsönösen támogató viszonyokat kiépíteni; másképp: az egyházat alkotó személyek túl tudnak-e lépni a magánügyként felfogott vallásosságán? Észre tudjuk-e venni a „Zakeusokat” és „Nikodémusokat” magunk között? Vissza tudunk-e emlékezni arra, mi volt történelmi közel- és félmúltunk sötét alagútjának bejáratára előtt, vagy csak jelenünk korlátai között tapogatózunk? Nem adunk-e túl sokat a „császárnak” (vagyis a világiságnak, a köznapi gondoktól elvakított jelennek vagy a kordivatnak) – s ehhez képest túl keveset Istennek?

Bálint Benczédi Ferenc prédikációjában több ízben is figyelmeztetett arra, hogy lehetetlen az egyháziasság hiteles megélése és bátor megvallása valódi ön-

– akár teológiai ál-érveket is – lelkiismeretének, öntudatának megnyugtatóására. A belső megújulás feltétele ezért ma egyértelműen a magunkkal való szembenézés – az evangélium fényében! Nincs más mérce, csak a jézusi eszmények bibliai foglalatja. Ami pedig ennek nyomán tanulságként adódik, azt az egyház szelíd és halk hangon, a prédikáció és a szertetszolgálat következetes összekapcsolása révén tudja csak valóban hiteles módon környezetének felmutatni.

Mindezeket az eszményeket a püspök a hányatott sorsú egyház, a sokak által pusztán „temetkezési vállalként” látott, avatag és tehetetlen egyház, illetve a máig életképes, a fejlődés csalhatatlan jeleit felmutató, lelkiekben gazdagodó, derülítő egyház kettősségében látta meg hallgatóival. Az erdélyi unitárius vallási közösség szuperintendenseként ugyanakkor nem a felekezeti falai közé való bezárkózás jegyében kívánt – és kíván a továbbiakban – e belső és külső kihívások elé állni.

Jakabffy Tamás

Köszöntések

Dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök köszöntésében ezt mondta: „Úgy érzem, történelmi pillanatot élünk át, mert ha láthatatlanul is, de itt van velünk a történelem. Az egyházi alapszabályzat megváltoztatásának a következménye, hogy az előd, nem a sírból integet az utódnak, hanem megfogja annak kezét, és együtt állnak be a sorba. [...] Az egyház azért van, hogy Isten ügyét képviselje a világban. Ha szolgálatunk alatt sikerül Isten arcát még jobban megmutatni, akkor sikerült betölteni szerepünket.” Máthé Dénes főgondnok szintén az egyház szerepét fejtegette, arra a kérdésre keresett választ, hogy mi az egyház hivatása erkölcsi és hitbeli szempontból. Kovács István az egyházi intézmények, iskolák és egyetek közügyigazgatója beszédében az együtt elindulást, együtt munkálkodást hangsúlyozta ki. Rázmány Csaba püspök a Magyarországi Unitárius Egyház nevében azzal a szeretettel érkezett a rendezvényre, amellyel a kistestvér felnéz a nagyra szép, értékes és mindannyiunk számára nemes szolgálatot kívánva lelkészársának. William G. Sinkford, az amerikai unitárius-univerzalista egyház elnöke az elmúlt évszázadok egyre szorosabbra fűződő testvérkapcsolatáról beszélt, amelyet még tovább erősítene az elkövetkező időkben Bálint Benczédi Ferenc együttműködésével. Joyce Ashworth, a nagy-britanniai

unitárius egyház elnöke virágzó jövőt kívánt az unitárius egyháznak, hogy biztosítani tudja azt a spirituális erőt, amelyre az embereknek szüksége van. Jakubinyi György érsek a római katolikus egyház képviselőjében köszöntötte a püspököt. – Legyen Jézus egyházának fején örök mirtuskoszorú és legyen gyógyító pásztora népének – kívánta Bálint Benczédi Ferencnek. Pap Géza, az erdélyi református egyházkerület püspöke saját tapasztalataira alapozva adott jó tanácsokat püspök-társának. Azt javasolta, hogy az unitárius törvénykönyvben keressen megoldást sorsdöntő helyzetekben. Ugyanakkor ne engedje, hogy az egyházban az egyéni érdekek érvényesüljön, és kerülje a csapdahelyzeteket, hogy ne váljék befolyásolhatóvá. Tőkés László, a királyhágómelléki református egyházkerület korábbi püspöke elmondta: „Erdélyben mindig bástyának számítottak az egyházak, és ezt az örökséget vállaljuk mi itt. Reméljük, hogy nem lesz hiábavaló a küzdelmünk. Ebben a reményben adom át jókívánásaimat” – fejezte be beszédét. Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus-lutheránus püspök jószomszédi és jóbaráti kapcsolathoz hasonlította az egyházak közötti viszonyt és továbbra is Isten áldását kérte a jószomszédi kapcsolat megerősítése érdekében. Vasile Someșanul román ortodox segéd-püspök értékelte a magyar egyházak azon törekvését, hogy a vallási, etnikai és kulturális sokszínűségben is közösen épít-

senek keresztény közösséget. Mihai To-dea, a görög katolikus egyház általános helynöke szerint a püspöki szolgálat Isten szolgálata a kegyességben és hitben, és ezt a szolgálatot a szeretet alapozza meg. – Napjaink erkölcstelen és hitetlen világában szinte lehetetlen Isten világosságát képviselni, de szükség van olyan vezetőkre, akik sziklaszilárdan vigyázzák az egyházat – mondta. Hans Bruno Fröhlich, az ágostai hitvallású evangélikus egyház részéről reméli az ökumenikus kapcsolatok tovább ápolását.

Az egyházi előjárók beszédeit Füzes Oszkár, a Magyar Köztársaság nagyköveteinek biztató szavai követték: támogatásról biztosította az unitárius egyházat mindabban, amit a magyarság érdekében tesz. Csepregi András, a magyarországi oktatási és kulturális minisztérium titkárságvezetője azt kívánta Bálint Benczédi Ferencnek, hogy a krisztusi békeesség és egyenesség jegyében vezesse egyházát.

Vasile Timiș, a román kulturális és vallásügyi minisztérium államtitkára Teodor Paleologu miniszter jókívánásait tolmácsolta, akinek meggyőződése, hogy a március 6-án beiktatott püspök sikeresen irányítja tovább az unitárius egyházat. László Attila a kolozsvári önkormányzat nevében szólta a jelenlevőkhöz. „Legyen továbbra is megtartó és biztató ereje az egyháznak” – mondta és a városvezetés támogatásáról biztosította az egyházfőt. (D. I., Forrás: Szabadság)

Köszönet a Nőknek

folytatás az 1. oldalról

a tilalmat feleségének, Évának. Ekkor jött a kígyó, a csábító, és rávette Évát, hogy megízlelje a Tudás fájának gyümölcsét.

Éva meg akart győződni, látta, hogy „jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kívánatos is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett”, majd adott Ádámnak is, aki szintén evett belőle.

Ádám és Éva az egyetemes emberiség apja és anyja. Ádám a naiv, könnyen átverhető férfi őstípusa, aki a felelősséget feleségére hárítja, és Éva, az örök nő, az okos, de hiszékeny, könnyelmű és csapodár is egyszerre.

Húsvétra készülve tartunk önvizsgálatot, és gondolkodjunk el azon, milyen a nők és asszonyok sorsa országunkban. Ha a statisztikákra pillantunk, alighanem igazat adunk John Lennonnak, mert bizony Erdélyben és Romániában máig érvényes a dal: *Woman is the Nigger of the World*: „Az asszony a világ négere / Igen az... gondold csak meg / Az asszony a világ négere / Gondold csak meg... tégy érte

valamit. / (...) / Ha nem válik szolgálóvá, azt mondjuk, nem szeret. / Ha ön maga, azt mondjuk, férfi akar lenni. / Míg lenéz-zük, úgy teszünk, mintha fölöttünk állna. / Az asszony a világ négere... igen az. / Ha nem hiszel nekem, vess egy pillantást arra, akivel vagy. / Az asszony a szolgáló szolgálja. / Oh, je... jobb, ha kimondjuk hangosan. / Rákényszerítjük, hogy kihordja és felnevelje gyermekeinket, / Aztán elhagyjuk, mert kövér, vén tyúk lett belőle / Azt mondjuk, mindig otthon a helye, / És aztán panaszkodunk, mert túl zárkózott ahhoz, hogy a barátunk legyen. / Az asszony a világ négere... igen az. / Ha nem hiszel nekem, vess egy pillantást arra, akivel vagy. / Az asszony a szolgáló szolgálja / Je... gondold csak meg (...)”

A Teremtés könyvében azt olvassuk, hogy Isten férfivá és asszonnyá teremtett bennünket, társakká, egymást szerető és kiegészítő partnerekké. Márciusban néhány órát elmélkedjünk azon, hogyan köszönhetjük meg a Nőknek, amit tőlük kapunk...

„Köszönet a nőknek.

Köszönet neked, aki megszültél. És neked, aki a feleségem voltál. És neked, te

harmadik, tizedik, ezredik, aki adtál egy mosolyt, gyöngédséget, egy meleg pillantást, az utcán, elmenőben, vigasztaltál, mikor magányos voltam, elringattál, mikor a haláltól féltem. Köszönet neked, mert szőke voltál. És neked, mert fehér voltál. És neked, mert a kezéd szép volt. És neked, mert ostoba és jó voltál. És neked, mert okos és jókedvű voltál. És neked, mert türelmes és nagylelkű voltál. És neked, mert betakartad hajaddal arcomat, mikor megbuktam és rejtőzni akartam a világ előtt, s neked, mert tested megleget adott testemnek, mikor fáztam az élet magányában. És neked, mert gyermeket szültél nekem. És neked, mert lefogod majd puha ujjakkal a szemem. És neked, mert kenyeret és bort adtál, mikor éhes és szomjas voltam. És neked, mert testedből a gyönyör sugárzott. És köszönet neked, mert jó voltál, mint az állatok. És neked, mert testednek olyan illata volt, mint a földnek az élet elején. Köszönet a nőknek, köszönet.” (Márai Sándor: *A nőkről általában. Füveskönyv*)

(Naftali Kraus *Éva – Az emberiség édesanyja* c. írásának felhasználásával)

Ki az esperes a székelyudvarhelyi egyházkörben?

Simó Sándor a székelyudvarhelyi egyházkör újonnan megválasztott esperese. A vele készített interjúban Sándor Krisztina eddigi életútjáról, terveiről, egyházképéről kérdezi.

S. K.: Hol született, milyen volt gyermekkorra?

S. S.: 1974. február 2-án születtem Erdőszentgyörgyön. Szülőfalum mégis Magyarzsákok, itt töltöttem a gyermekkoromat. Számomra a legszebb hely a világon. Az erdők szinte a kertek végéig nyúlnak be, a dombok kanyarulatánál források vannak. Gyermekkoromban ott hegyet-völgyet bejártam. Egyszerű falusi családban nevelkedtem. Édesapám a Maros megyei út- és hidépítési vállalatnál dolgozott, Édesanyám pedig háztartásbeli. A kollektív gazdaság idején pedig, mint mindenki más, ő is dolgozott a mezőgazdaságban. A lánytestvéremmel együtt megosztottuk mindazt a jót és rosszat is, amit Isten nekünk adott.

Édesapám egy közlekedési baleset folytán 1985-ben hátgerinc-törést szenvedett. Majdnem háromévi betegség és kórházi kezelés után 1988-ban meghalt. Azon a nyáron fejeztem be Székelyvéckén a nyolcadik osztályt. Édesanyám szinte emberfeletti munkát vállalt. Nagyon sokat dolgozott a mezőgazdaságban azért, hogy én és a testvérem tanulni tudjunk. Vakációban mi is – előbb gyermekként, majd ifjúként – igyekeztünk segíteni a gazdaságban, hogy az élet elviselhetőbb legyen mindannyiunk számára.

S. K.: Milyen út vezetett a lelkészi pálya felé?

S. S.: Kisgyermek koromban szinte minden vasárnap ott voltam a templomban. Az anyai nagyanyám, aki Fehéregyházáról származott, nagyon mélyen érző, vallásos asszony volt. Bár református családból származott, nagyapám után áttért az unitárius vallásra, és számára az istenhit volt életének az ereje és mozgatórugója. Az imádkozás életünkben fontos helyet foglalt el, s Istennek mindenért hálát tudtunk adni.

Az iskolában és a templomban sosem féltem verset mondani és szerepelni. Sőt örömet szerzett, ha valahányszor ünnepek alkalmával ott lehettem társaim körében, és megörvendeztethettük a gyülekezetet. A faluközösség lelkesége és szellemisége, tanítóim, tanáraink munkája mind nagy hatással voltak az én fiatal életemre. Kovács Sándor lelkészem beszédét gyakran megbeszéltük otthon, és naiv kérdéseimre néhai Sánta nagyanyám mindig olyan bölcsen tudott válaszolni! Mindezek ellenére a középiskola első éveiben még nem gondoltam arra, hogy lelkész leszek. Az egyik unokatestvérem volt a követendő példaképem, és én is mérnök akartam lenni, mint ő. Ám az első sikertelen felvételi a teológiára még jobban megerősítette bennem azt a szándékot, hogy lelkész szeretnék lenni. Így végeztem el a teológiai tanulmányaimat 1993–1998 között.

S. K.: Az eddigiekben hol szolgált?

S. S.: Az első és egyben a jelenlegi szolgálati helyem is a Homoródjánosfalvi Unitárius Egyházközség. 1998-ban két évre kaptam gyakorló segédlelkészi kinevezést ebbe a gyülekezetbe. Én úgy érkeztem az egyházközségbe, mint akinek igazán minden új volt a lelkészi munka terén. A családban nem lévén senki sem lelkész, a gyakorlatban nem igazán tudtam, mit is jelent ezt a hivatást gyakorolni. Bár a teológián igyekeztem elsajátítani a szükséges tudást, és képeztem magam, úgy éreztem, a gyakorlati képzés nem az erőssége a teológiánknak.

A két gyülekezet – Homoródjánosfalván és Homoróddarócon – sok-sok kérdést, kihívást tett eléem, én pedig megpróbáltam képességekem szerint választ adni ezekre. Az egyházközségek

gondnokai: Márkos Mózes és György Izabella minden alkalommal segítettek az egyházközségi kérdések megoldásában.

S. K.: Milyen említésre méltó helyzetek segítettek vagy nehezítették az eddigi lelkészi tevékenységét?

S. S.: A teljesség igénye nélkül válaszolok erre a kérdésre, mert nagyon sokan segítettek és segítik a lelkészi munkámat. Homoródjánosfalvára érkezve a lelkészi lakás ugyan lakható állapotban volt, de az igényeimnek nem igazán felelt meg. A falak nedvesek voltak, télen a szobákat nem tudtam kifűteni. A fűdőszoja használhatatlan volt. Az elmúlt években viszont sikerült otthonossá és lakhatóvá tenni a lelkészi lakást.

A templom mellett levő két épületnek, az egykori iskola és a kántori lakás épületének tetőzete teljesen tönkre volt menve. A falak néhol már le voltak dőlve. A faluban nem volt sem óvoda, sem iskola, az egészségügyi ellátás teljesen hiányzott. Az egyedüli intézmény, amely foglalkozott a közösség sorsával Jánosfalván, csak az egyházközség volt. Lelkészno elődöm nem hagyott túl jó benyomást az emberekben, és ezért úgy érezték a jánosfalviak, hogy pár év után majd én is elmegyek, és különösebben nem érdekelhet a közösség sorsa.

1999-ben kötöttem házasságot Dombi Melinda-Tímeával, aki először Temesváron, majd házasságunk után Marosvásárhelyen végezte el a pszichológia szakot. A lelkészi lakást kívül-belül teljesen felújítottuk részben külföldi segítséggel, részben pedig a gyülekezeti tagok közmunkájával. Még ebben az évben központi fűtést szereltünk a lelkészi lakásba. Készülve a 2000.

folytatás a 6. oldalon

Ki az esperes...

folytatás az 5. oldalról

évre és az első falutalálkozóra, a templomot szintén felújítottuk. Kimeszeltük az épületet, újrafestettük a bútorzatot, megjavítottuk az 1864-ben épített orgonát, amelyet azóta is használunk az istentiszteletek alkalmával. Ugyanebben az évben teljesen kicseréltük az iskola épületének szarvazatát, és még ettől az évtől újraindult az óvoda, több mint 11 év után. Az egyik szobában falumúzeumot rendeztünk be, ahova a gyülekezet tagjai adományoztak általuk már nem használt, de nagyon értékes bútorzatot és szőtteket.

A kántori lakás épületét 2001-ben szintén felújítottuk, és vendégszobákat alakítottunk ki. Mostanában ebben az épületben rendel az oklándi orvos minden kedden délelőtt. Ezen kívül még számtalan munkát végeztünk el, ami a faluközösséget illeti.

Homoróddarócon az unitáriusok már az 1950-es évektől néhai Sándor Bálint lelkész vezetésével a protestánsok számára fenntartott imateremben tartották az istentiszteletet. Itt a hívek adományából, a davisai testvéregyházközség, az Illyés Közalapítvány és az Egyházi Központ segítségével megvásároltunk egy szász házat. Ezt átalakítottuk, és 2000-tól imaházként áll a hívek rendelkezésére, valamint egyéb közösségi összejövetelekre.

Természetesen adódtak nehézségek a lelkesítő tevékenység végzésében, de én mindig magamban le tudtam rendezni és megérteni azokat az embereket, akik esetleg nem támogattak terveink megvalósításában. Később sokan álltak teljes mértékű egyházi céljaink mellé, amikor látták, hogy mindez nemcsak beszéd, hanem cselekedet is. Úgy érzem, ez a kis közösség olyan hitre és erőre tett szert, amely képessé tette és teszi a kihívások legyőzésére. Mindezek mellett olyan barátokat talált a nagyvilágban – Hollandiában és Észak-Amerikában –, akik a barátságot és a testvériséget a szó igaz és nemes értelmében élék meg.

S. K.: Hogyan jellemezné az erdélyi unitárius lelkészek életét, hivatását?

S. S.: Isten és az ember szolgálatára tettem fel az életemet. S most már nem csak én, de családom is valamilyen szinten

ezt a hivatást éli meg. Talán furcsának tűnik, ha azt írom, hogy könnyebb Istent szolgálni, mint az embert. Ha imádkozunk, ha a vallásosságunkat megéljük, akkor sokan úgy érzik, hogy eleget tettek a követelményeknek.

Az embert, a közösséget szolgálni, mindenkinek megfelelni, közösségi célt és óhajt megfogalmazni és azokat kivitelezni már sokkal nehezebb. Am minél nehezebb, a megvalósítás annál szebb, s annál nagyobb örömet szerez az eredmény után szervezett ünnepség.

Én mindig szolgálatban vagyok. Ajtóm mindig nyitva áll a hívek előtt. Lehetőségeim szerint mindig segíteni igyekeztem a mellettem élőknek.

S. K.: A székelyudvarhelyi egyházközségben az esperesi választás első fordulójának eredményeit megóvták, a gyűlés lezajlása több ponton is szabályzatellenes volt. Az egyházkör vezetősége, a kör közgyűlés tagjai két, élesen elkülönülő táborba rendeződtek. A helyzet megoldására az Egyházi Képviselő Tanács rendkívüli ülésén újabb választásokat rendelt el. Hogyan alakult ki ez a helyzet?

S. S.: Nagyon örvendek ennek a kérdésnek. Az Alaptörvény bizonyos pontjaira utalva az egyházköri közgyűlésen részt vevő és szavazó egyházközségi képviselők szavazatait és ennek eredményét kérdőjelezte meg a lelkészekből és a volt felügyelőség gondnokból álló csoport, kérve a választások megismétlését. Az egyházköri vezetőséget – és köztük is a volt esperest – alázták meg azzal, hogy fegyelmet kértek ellene. Csak éppen arra nem gondoltak, hogy bumerángxént üt vissza rájuk az egész szervezkedés. Tudták, hogy az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyja a kérésüket, és hát „jó tanácsokat” is kaptak.

Az egyházközségek képviselői, amikor látták, hogy a lelkészek összekapnak a „koncon”, az egészséges gondolkodásukat használták. Köztudott, hogy az első szavazás nem volt titkos. A lelkészek közül voltak, akik közvetlenül a világiak mellett szavaztak, és tanácsokat osztogattak, hogy „jól” szavazzanak. Sőt, olyan is volt, aki elvette a gondnok szavazólapját, és helyette szavazott. Volt, aki kijavította a gondnoka szavazatát, mert nem jól szavazott – legalábbis szerinte. A második közgyűlésen már az is megtörtént, hogy az igazság feltárása miatt már nem az egyházközségi tagok által megválasztott képviselő, gondnok ér-

Bemutatták Kedei Mózes új könyvét

Február 26-án az udvarhelyi belvárosi unitárius egyházközség Kriza János szeretetotthonában mutatták be Kedei Mózes lelkész *Imádságok, gondolatok* című új megjelent könyvét. A kiadvány személyes hangvételével ragadhatja meg az olvasót, ugyanis Kedei Mózes az első fejezet imádságait is az egyéni érintettség őszinteségével vetette papírra.

Szól ez a könyv és ez a műfaj mindazoknak, akik vallásos ünnepekkor, az emberélet nagy eseményeikor meg az öregség, betegség megpróbáltatásaiban az örömet és fájdalmat is megosztják másokkal, közösségükkel, a hozzájuk legközelebbiekkel, illetve erős hitükre támaszkodnak a nehéz pillanatokban. Terjedelmük is megfelel a különböző eseményekkor imádkozó ember hálaadásban, töprengésben való elmélyülésének.

A kiadványnak, amely az udvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség és a Litera-Veres kiadó gondozásában jelent meg, terjedelmesebb fejezete *Gondolatok* címet kapott. Miféle gondolatokról lehet szó? Nyilván nem csupán a szerzőt foglalkoztató események, történések kerültek előtérbe.

Kedei Mózes lelkész az általános emberi mellett nem halkította el a mélyről jövő, személyes érzéseket sem. Barátság, magány, emlékezés, félelem, harag, hazugság meg kudarc, példaadás, rágalom és szenvedés okán fogalmazta meg érzéseit, melyek néha tanácsnak, máskor elmélkedésnek is nevezhetőek. Szó esik gyermekkori élményekről, hivatásról és emberségről, olvasmányélményekről meg szülői gondokról, a természet értékeiről és az év végi mérlegvonásról,

szóval csupa olyan, a mindennapokban megtapasztalt helyzetekről, amelyek kapcsán a szerzőnek mondanivalója van számunkra.

Stílusa olvasmányos, mert maguk a gondolatok röpitik előre a mondatokat. A személyes tapasztalatból leszárdótt megállapítások, tanulságok nem szájrágott tanácsnak tűnnek, hanem egy szót megélt és közösségi szolgálatot vállaló ember értékelései.

A kötet pedig példaképeire való emlékezésekkel zárul (Erdő János teológiai tanár, püspök, Lőrinczi László, Nagy Ferenc, Útő Lajos lelkészek), jelezve azt is, hogy a szerző szándéka szerint is nagyon fontos, kikre miért nézünk fel, hogy emberi tartásunk ne csorbuljon semmilyen körülmények között.

Forrás: <http://pluszportal.ro/>

P. Buzogány Árpád

kezett a közgyűlésre, hanem a lelkész által kijelölt és megbízott képviselő, aki – mint később kiderült – nem is volt tagja az illető egyházközségnek. Mi ez, ha nem hivatali visszaélés a lelkész részéről? S mivel bünteti az egyházi Alaptörvény az ellene vétőket?

S. K.: E kérdéseket nem nekem tisztem megválaszolni. Amennyiben a második közgyűlésen is történtek visszaélések, miért nem adtak be újabb óvást?

S. S.: Ez a kérdés nem vezet sehová. Nem megfelelő személynek, és túl későn hangzik el. Ugyanis az óvást megíróknak és felterjesztőknek kell ezt feltenni. Azoknak, akik szeretnek a kákan csomót keresni. Én a kövekbe nem belerúgok, hanem átlépem azokat. S remélem, egyszer majd választ is kapunk erre a kérdésre.

Számomra természetes az, hogy mi, emberek gyarlók vagyunk, és csak emberi mércével tudunk ítélni. Sokan gondoltuk úgy, hogy az egyházközségben fontosabb az összhang, mint ellentétet kelteni emberek vagy csoportok között. Sohasem éreztem, hogy nekem meg kell kérdőjeleznem mások munkáját, vagy elítélnem mások cselekedeteit. Az Egyházi Képviselő Tanács határozatával ítéletet hozott egy közösség felett anélkül, hogy ismerte volna a tényeket a maguk mélységében. Egyik fél leírta az általa látott sérelmeket, a másik felet meg sem hallgatták. Érdekesnek tartom ezt az egyházban.

S. K.: Ha jól tudom, a másik félnek is volt lehetősége elmondani azokat...

S. S.: Ezért is írtuk meg Ilkei Árpád homoródújfalusi lelkéssel a közös meglátásunkat az EKT irányában, persze válasza sem méltattak. Lehet, nem is került az EKT asztalára?! Isten mentsen, hogy én tegyem puszkaporossá a levegőt egy közösségben! Viszont, amikor mások meggyaláztak, becsületemet sárba tiporták, netán a családomat is bevonták a személyem lejáratásába, igyekeztem megvédeni magamat és a rám bízottakat. Ez sokakkal megtörtént sorstársaim közül, de nem panaszkodunk. Ezek nem vádak, csupán az esemény tényyszerű leírása. Ha netán valakinek kétsége van ezek felől, akkor szívesen állok rendelkezésére olyan dokumentumokkal és tanúkkal, amelyek és akik akár a világi igazságszolgáltatás előtt is megállják a helyüket. Mindenesetre én az igazságszolgáltatást az egyházban is elválasztanám az egyház kormányzásától, ahogy ez minden demokratikus államban működik. Ugyanis ha ez a kettő együtt van, nagyon veszélyes fegyver lehet egyes kezében.

Összegezve, újabb óvás azért nem volt, mert úgy általában 40:20 arányban volt a második választás eredménye, ami kétharmados választási többséget jelentett. Eddig senki nem foglalkozott ezzel, pedig nagyon fontos, hogy az egyházközségi képviselők érdekelték voltak ebben a választásban, és nagy százalékban a világiak döntötték el, hogy kik fogják vezetni az egyházat az elkövetkező négy évben. 2008. szeptember 20-án megtörtént az első titkos szavazás az egyházunkban. És mindenki lelkiismerete szerint szavazott. Az eredmény a közösség akaratát mutatja, ha tetszik, ha nem.

S. K.: A személyre szóló szavazások tudomásom szerint a korábbiakban is titkosak voltak az egyházi testületekben. Miért nevezi elsőnek? A székelyudvarhelyi egyházközségben ez eddig nem így történt?

S. S.: Szeretném, ha bárki, amikor ezt a lapot olvassa, ne másnak, hanem elsősorban magának válaszoljon erre a kérdésre. Én kevés titkos és személyes szavazást láttam ebben az egyházban. Tudomásom szerint először nálunk, a székelyudvarhelyi egyházközségben vezették be a titkos szavazást egyházközségi szinten. Még a kövendi zsinaton, 2002-ben is a templomkertben csoportokra szerveződve szavaztak az emberek.

A a második közgyűlés alkalmára a Kriza János szeretetotthonban fülkéket állítottak fel, hogy a szavazások tisztességes módját biztosítani tudják, és elkerüljék a kellemetlenségeket. Ez a fülke biztosította a titkosságot és személyességet. Örvendek, hogy így történt, mert mindenki lelkiismerete szerint szavazott. Különben még a főhatósági jelölőbizottságban, Székelykeresztúron is előjött ez a kérdés, és megrökönyödéssemre éppen az akkori közügyigazgató a választási időre való tekintettel javasolta, hogy tekintsünk el az Alaptörvény előírásától.

Az eltelt időszakban már bebizonyosodott, hogy éppen az Alaptörvényre hivatkozó és óvást kérő lelkészek bizony néha esendők, s akár ellenük is fegyelmet lehetne kérni. Jézus tanítása jut eszembe, aki azt mondja a bűnös asszonyt megkövezni akaró embereknek, hogy az vesse az első követ erre az asszonyra, aki bünt nem követett el. S miközben rajzolgat a porban, az asszony vádlói mind elmennek. Engem mint esperest a szeretet fog vezérelni, és hiszem, hogy mindannyiunk lelke mélyén él az igazság szeretete és a szeretet igazsága.

S. K.: Hogyan értékeli az esperesválasztása óta eltelt időszakot?

S. S.: Eredményekben gazdag félét tudhatunk magunk mögött. Működnek az egyházközségi bizottságai, az egyházközségi tanács. Az egyházközségi tanácsban még decemberben elkészült erre az évre a tervünk, és remélem, hogy ez a lelkészek és a megválasztott egyházközségi képviselők körében is népszerű lesz.

S. K.: Milyen az esperes és a körben dolgozó lelkészek közti kapcsolat? Hát a hívekkel?

S. S.: Egyesekkel nagyon hűvös a kapcsolatom, és megmarad a hivatalosság szintjén. Sőt olyanok is vannak, akik még az esperesi hivatal által kiküldött levelekre sem válaszolnak, mert nehézséget jelent elfogadni a választások eredményét, vagy nem tesznek eleget hivatali kötelességeiknek.

Másokkal pedig nagyon jónak mondható a viszony. Ők azok, akik mindenben segítenek, akik már évekkal ezelőtt felvállalták az egyházközségi munkát, és teszik ezt ma is örömmel és barátsággal.

Még kevés gyülekezeti taggal találkoztam az egyházközségben, de remélem, hogy az esperesi vizsgálószerűen alkalmasan nagyon sok embert megismerek, akik gyülekezeteink fenntartó tagjai, és segíteni tudok majd gondjaik megoldásában.

S. K.: Mivel több az esperes, mint a lelkész?

S. S.: Bár az egyházi hierarchiában magasabb tisztséget jelent, én ugyanaz vagyok, mint aki eddig is voltam. Több feladatot és másféle kihívást jelent esperesnek lenni. Magasabb szinten látom át az egyház vezetését, amiről megjegyzem, hogy nem mindig tölt el örömmel.

Folyamatban van egy esperesi hivatal felállítása Székelyudvarhelyen, ahol az esperes az egyházközségi ügyeivel tud hatékonyabban foglalkozni.

Ugyanakkor nemcsak papíron, hanem a valóságban is létre kell hozni, élővé kell tenni az egyházközséget. Mindegyik egyházközségnek megvan a maga gondja és munkája után az eredménye. Én viszont a székelyudvarhelyi egyházközség egyházközségeit úgy szeretném egybefogni, mint ahogy tettem a gyülekezetem tagjaival is, hogy majd minden évben jó lelkiismerettel tudjak beszámolni az eredményekről.

Pályázni szeretnénk a nőszövetséggel és az ifjúsági egyletekkel együtt, szociális programokat előkészíteni és lebonyolítani, foglalkozni a nagy gyülekezetek kérdéseivel, és meg nem feledezni a falusi egyházközségek sajátos kihívásairól. Összpontosítani akarunk három célre: a fiatalokra, ahol a nevelésre helyezük a hangsúlyt; a vállalkozókra, akiknek találkozási

folytatás a 8. oldalon

Ki az esperes...

folytatás a 7. oldalról

akarunk szervezni; és az öregekre, akiknek a szociális kérdésekben szeretnénk eligazítást nyújtani.

S. K.: Mit lehet tenni annak érdekében, hogy abban az egyházkörben, ahol az unitáriusok egy tömbben élnek (pl. a Homoródok mentén), javuljon a kapcsolat a lelkészek, illetve a gyülekezetek között?

S. S.: Értékrendek szerint alakulnak ki a barátságok mindenütt a világban. Ha barátságról nem is, de legalább kollegialitásról beszélnünk kellene. Az jó, ha egészséges verseny van a lelkészek között. A kapcsolat javítására és ápolására szolgálnak mindazok az alkalmak, amikor sajátos kérdéseinkről beszélünk, csak azokra el is kell jönniük a lelkészeknek. Eddig sehol nem éreztem azt, hogy a gyülekezetek között ellentét lenne. A híveink – legalábbis, akiket én ismerek – szeretik egymást, és az óvás körüli helyzetekről szinte semmit sem érzékeltek.

S. K.: Az Erdélyi Unitárius Egyház 2009-et új egyházvezetéssel kezdte. Milyen elvárásai vannak e tekintetben az új egyházvezetők irányában?

S. S.: Legyenek egyházunk hiteles képviselői, s vallásos közösségünk lelki, szellemi és anyagi gazdagodásáért dolgozzanak. Emelkedjenek felül az egyéni érdekeken, és teljesítsék te-

hetségük szerint azt a hivatást, amellyel Isten és közösségünk felhatalmazta. A jó Isten segítse őket az egyházunkért és népünkért való munkálkodásukban! Adjon örömet és munkakedvet!

S. K.: Ön szerint, mi az unitárius egyház legfontosabb problémája napjainkban? Melyek a legfontosabb tennivalók?

S. S.: Az egyháznak újra önmagára kell találnia. Isten jelen kell hogy legyen hétköznapi életünkben is, nemcsak vasárnap a szószékeken. A képmutatást le kell vetközni és a hitelességünket meg kell élni. Újra kell fogalmaznia az egyháznak hivatását és küldetését. Az intézményi rendszert meg kell tölteni tartalommal. Híveinknek lelki élményekben gazdag istentiszteleteket kell tartanunk. Közösségi erőforrásainkat fel kell térképeznünk és össze kell fognunk.

S. K.: Hogy néz ki a jövő erdélyi magyar unitárius egyháza?

S. S.: A jövő unitárius egyháza hitem szerint egy összeforrott, gazdag és erős közösség lesz. Belső törvénye a szeretet megélése lesz. Gyerekeink és fiataljaink érezni fogják, hogy ez a második családjuk, ahonnan mindig töltkezni lehet. Elhagyott, idős híveink érezni fogják, hogy Istennek rájuk is gondja van. Egyházközségeink, iskoláink, bentlakásaink önfenntartókká válnak. A jövő erdélyi magyar unitárius egyháza Isten országának földi valósága lesz. Ennek az álomnak a megvalósításához adjon Isten erőt és egészséget mindannyiunknak!

Márton Áron püspök a közéletben

Az 1989 előtti romániai közéletet egy diktátor s az általa felügyelt rendszer szervezte meg és irányította. Ami színleg vagy valóságosan belefért e totalitárius koncepcióba, az – a szükséges álcákkal, maszkokkal, cafrangokkal feldíszítve – megjelenhetett a nyilvánosság előtt. Aki nem fogadta el ezt a szerepjátást, annak nem volt helye a közéletben, vagy ha mégis vállalta a maga *másfajta* közösség-képviselését, akkor meg kellett szenvednie érte. Ilyen személyiség volt Márton Áron, gyulafehérvári római katolikus püspök.

1896-ban született Csíkszentdomokoson. A csíkszeredai főgimnázium után a gyulafehérvári Majláth Gimnáziumban tanult és érettségizett. Rövidesen behívták katonának, a 82-es gyalogezredben szolgált, s a leszerelése utáni bizonytalan politikai helyzetben visszatért szülőfalujába. 1920-ban a gyulafehérvári Római Katolikus Teológián folytatta a háború miatt abbahagyott tanulmányait. Itt 1924-ben pappá szentelték. Pályáját Ditróban kezdte meg, a gyergyószentmiklósi állami gimnáziumban tanárként folytatta, majd Marosvásárhelyen ismét papként tevékenykedett, s munkáját összekapcsolta az ifjúság irodalmi nevelésével. Alapelve az volt, hogy a papnak és a tanítónak nem szabad a „falakon belül” maradnia, hanem ki kell lépnie a hívek, a társadalom mindennapi világába. 1933-ban György Lajossal együtt megindította a népnevelés ügyét felváltó *Erdélyi Iskola* című folyóiratot. 1934-ben Kolozsvárra helyezték, 1937-ben kanonoki címet kapott, a következő évben a Szent Mihály plébánia vezetője s kerületének főesperese lett. 1938 karácsonyán megyéspüspöknek nevezték ki, és 1939. február 12-én püspökké szentelték.

Az 1940-es bécsi döntés után Dél-Erdélyben maradt, Kolozsvárra helynököt nevezett ki, de püspöki hivatását az egész egyházmegyében gyakorolta. 1944 májusában Kolozsváron fel-

emelte a szavát a zsidók védelmében. Nemcsak a Szent Mihály templomban tartott beszédében, hanem az állami hatóságokhoz írt levelében is tiltakozott az embertelenség ellen. Emberi, keresztényi és magyar értelemben is kötelességének tartotta, hogy a helybeli hatóságot arra kérje: akadályozzák meg a zsidók deportálását, vagy ha erre nem képesek, ne működjenek közre ebben az akcióban.

Pár év múlva a romániai magyarság kiszolgáltatott helyzete miatt kellett szót emelnie. 1946 januárjában kelt levelében Petru Groza miniszterelnökhöz fordult a hazai magyarságot ért sérelmek és a fenyegető kilátások elhárítása érdekében. Elutasította a kollektív bűnösség elvét és vádját, és épp így tagadta a kollektív ártatlanság elvének megalapozottságát is. Az volt a véleménye, hogy egy nemzet élni akarása nem jelenthet egyet egy másik nép halálos ítéletével. Az Erdélyben együtt élő népekre és vallási felekezetekre hivatkozva a békességet és a megértést szorgalmazta.

1948-ban az egyházi iskolák államosítása (valójában: megszüntetése), a szerzetesrendek feloszlata ellen tiltakozott, majd a hitük elhagyására kényszerített görög katolikusok mellett állt ki. Nyíltan visszautasított minden olyan hatósági felajánlást vagy felszólítást, amely a katolikus egyház tanításával ütközött vagy jogkorlátozással járt. Mindezért 1949-ben letartóztatták, s 1951. augusztus 7-én összeesküvés és hazaárulás vádjával életfogytiglani kényszermunkára ítélték. Kiszabadítása érdekében nemzetközi mozgalom indult. Ennek eredményeként 1955-ben a hatalom szabadon engedte, de közben újabb alkut ajánlotta fel neki: a romániai katolikuságnak a Rómától való elszakadását javasolta. Márton Áron elutasította ezt a kommunista manővert is. Emiatt 1956-ban a diktatúra megvonta tőle a mozgási szabadságot. Mozgásterét a gyulafehérvári püspöki hivatalra és a szomszédságában levő székesegyházra korlátozták. „Háziörizetét” csak 1967-ben, Franz König bécsi bíboros romániai látogatása során oldották fel.

Az 1970-es évek közepén, amikor a kolozsvári Protestáns Teológia diákjai felkeresték őt a gyulafehérvári Római Katolikus Püspökségen, egy szívélyes, de visszafogott, magába zárkóz-

ott idős férfit láthattak. De így sem volt kétséges számukra, hogy egy nagy emberrel találkoztak. S akik legalább töredékesen ismerték azt, amit tett és megélt, titokban azt figyelték bárázdált arcán: vajon honnan kaphatta a közéleti nyíltsághoz, a meg nem alkuváshoz, a szenvedéshez szükséges erőt.

Az idén, február 28-án, Kolozsváron Jakubinyi György gyulafehérvári érsek felszentelte Márton Áron szobadtéri szobrát – Bocskai Vince szobrászművész alkotását – a Szent Mihály templom kertjében. A szoborállítás gondolatát Czirják Árpád kanonok, egykori főesperes fogalmazta meg már évekkel ezelőtt. Magának a célnak a végső elérése – a hátráltató külső körülmények, meg nem értés és gáncsoskodás miatt – erre az esztendőre, Márton Áron püspökké szentelésének hetvenedik évfordulójára maradt, és Kovács Sándor főesperes, Kolozsvár városi tanácsa és László Attila alpolgármester összefogásának eredményeként valósult meg.

Az esemény rövid méltatásaként Szilágyi Mátyásnak, a Magyar Köztársaság kolozsvári főkonzuljának szavait idézzük: „Eljött végre az idő, hogy méltó módon, méltó helyen, magas művészi értékű köztéri szobor formájában megörökítsük a 20. század talán egyik legnagyobb magyarja, Isten szolgája, II. János Pál pápa megfogalmazásában „a talpig becsületes ember”, Márton Áron püspök emlékét. A mai napon Márton Áron erdélyi püspök, az erdélyi magyar nemzetet nehéz időkben gyámolító atya, a bibliai és nemzeti értelemben egyaránt jó pásztor végre jelképesen is hazatért. Mostantól vizuálisan megformázva, tekintetünk által is érzékelhetően itt van köztünk Kolozsváron. Ez egy csodálatos dolog. Igazi történelmi elégtétel számunkra.”

Egyetértünk ezekkel a szavakkal, annál is inkább, mert tudjuk, hogy Márton Áron többször is figyelmeztetett a felekezeti és a nemzeti torzalkodás veszélyeire. A más nemzetekhez és más vallásokhoz való viszonyában is a jézusi eszmény vezette. Ezért lehet magyar, keresztény és egyetemes érvényű az ő példája, a *katholikosz* klasszikus értelmében – tehát egyetemesként – unitáriusok számára is.

Máthé Dénes

Márciusi emlékezés

„Jöjj el, szabadság! Te szülsz nekem rendet.
Jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat!”
(József Attila: *Levegőt!*)

Kitörülhetetlen a történelmi emlékezés. Hatalma teszi halhatatlanokká a hősöket. Valljuk, hogy élet-áldozatokból épülnek fel a nemzet szellemi, lelki várfalai. Erős várunk nekünk a hit! Áldott falai közé a nagy rontások idején is bízva menekülhetünk. Mert szent az ilyen hely, mint a jó értelemben vett nemzeti büszkeség akkor is, ha nem beszélünk róla, csupán titkon hordozzuk a szívünkben.

A végre bátran vállalható nemzeti büszkeségünk egyik legszebb példája '48: a márciusi Nap csodatevő hatalma.

Mondják, nem enged a magyar a negyvennyolcból. Képzletünkben a forrongó ifjúság élén ott áll örökön a racionálcátlan fiatal költő, Petőfi, aki még a

miniszter előtt sem gombolta be a zubbonyát, de fiú szeretettel csüngött és követte a világszabadság legendás hírű lengyel tábornokának minden szavát. Pedig az nem is magyarul kiáltotta: - Előre, székelyek!

A székelység férfiuai a 12-es honvédezászlóalj, a Mátyás-huszárok seregében, többségük pedig nemzetőr csapatokba szervezkedve vett részt a szabadságharc csatáiban. Az agyagfalvi rétről 40 ezer székely mint egy hatalmas tenger „öt napon keresztül folyt ki Keresztúr fiúszékéből. Soha együtt annyi ezrért termetes, szép, bátor férfiaknak! Soha erőt, lelkesedést nem látta e hon, mint vala látható itt, e nép arcán és sorai között” – vallotta a szemtanú.

Ki gondolt arra, hogy Bem éppen Keresztúron mondja majd el imáját, ami előtt elindult volna a végzetes kimenettelű segesvári csatába, amelynek zajában a szabadságharc lánglelkű dalnokának is örökre nyoma vesz. Majd Aradon a tizenhárom tábornok is a „mennyebe megy”? Hisszük, hogy senki. Mert ahogy a szabadságot nem lehet felakasztani, az igaz hitet sem lehet megsemmisíteni, a hőseket sem lehet elfelejteni: ők nemzeti büszkeségünk lelki, szellemi várfalai, és mint ahogyan Jézus a kereszt-küzdelem felé vezető út kezdetén mondja: „én élek és ti is élni fogtok.”

Hát ne sandán, hanem emelt fejjel ünnepejlünk. Adózzunk hittel a mindennek rendet szabó szép szabadságnak és emlékezzünk, mert aki emlékezik, az él!

Jöjjetek hát minden március 15-én ki a terekre, Erdély unitáriusai! Azért emlékezzünk, hogy éljünk. Együtt azokkal, „kik érted haltak, szent világszabadság!”

Ambrus Lajos

Imádság március idusán

Örökkévaló és Mindenható Istenünk, szerető édes jó Atyánk! Emelkedett gondolatokkal és ünnepélyes lélekkel dicsőítünk és magasztalunk Téged a magyar nemzet szent ünnepén, amely egyben a nemzeti összetartozás gyönyörűsége, áldott napja, és a magyar szabadságharc emlékünnepe is.

Ma mindannyiunk szívét ünnepi érzések hatják át; ma minden magyar ember szíve egy ütemre dobban; ma minden magyar ember keze imára kulcsolódik egy röpke fohász erejéig: „Isten áldd meg a magyart...”; ma minden igaz magyar ember felidézi nemzeti múltunkat, és kegyelettel hajt fejet a 48-as magyar szabadságharc áldozatai előtt.

Istenünk, értesd meg velünk, hogy „a múltat nem lehet tőlünk elvenni, de az csak akkor a miénk valójában, ha ismerjük és ha értéke szerint megbecsüljük.”

Tudjuk Istenünk, hogy a történelem mostohán bánt velünk, magyarokkal, de mi mégis hálásak vagyunk azért, hogy annyi nemzeti megpróbáltatás után „megfogyva bár, de törve nem”, édesanyanyelvünkön szólhatunk Hozzád, azon a nyelven, amelyen „szánkban nevednek jó íze van”.

Nem lennénk a te igaz gyermekeid, ha ma is békétlenkednénk, zúgolódnánk; ha a történelemből csak a keserűség, a csalódottság, a reménytelenség és a veszteség hangját hallanánk ki.

Nekünk szüntelenül tudatosítanunk kell magunkban, hogy magyarok vagyunk, bárhol is éljünk a világon; hogy összetartozunk, és hogy mi itthon vagyunk, mert „nem mi léptük át a határokat, hanem a határok léptek át bennünket” és a mi üzenetünk egymáshoz – a magyar nemzet szent ünnepén – nem lehet más, mint ez: magyarok vagyunk, összetartozunk, itthon vagyunk!

Bevalljuk neked Istenünk, hogy sokszor „honvágyunk van a hazában”, ám mégsem a veszteségekre, vereségekre, Mohácsra, Világosra, Trianonra kell ma emlékeznünk, hanem arra, hogy mindig talpra tudtunk állni és ma is erre kötelez a márciusi ifjak hite és bátorsága, a magyar szabadságharc emléke.

Köszönjük neked, Istenünk ezt a gyönyörűsége napot, amely nemcsak a nemzeti összetartozásnak, hanem a nemzeti

önvizsgálatnak és öneszmélésnek is áldott alkalma, mert csak öntudatos és elkötelezett magyarokként van esélyünk a megmaradásra.

Figyelmeztess bennünket Istenünk arra, hogy csak „ép nyelvben lehetnek ép gondolatok; csak ép lélekben lehetnek ép nemzeti érzések; a felemás beszéd kétségtelenül felemás lélek jele; s ha a szavunk már nem tiszta, bizonyára a lelkünk sem lehet az!

Értesd meg velünk, hogy a „sérült nemzet tudat lefegyverez, felelősség és áldozatvállalásra képtelenné tesz.”

Segíts megértenünk, hogy a szabadságot nem lehet egyszerűsmindenkorra kivívni, apáról fiúra örökíteni, hanem minden nemzedéknek meg kell harcolnia érte, mert szabadság nem jár, csak azoknak, akik naponta képesek azt kivívni!

Segíts megértenünk, hogy nem másokért, önmagunkért kell áldozatot vállalnunk, hogy méltóképpen élhessünk, hogy szólhassunk egymáshoz magyarul, hogy azok maradhassunk, akik vagyunk.

Tanítsd meg nekünk ezen a szent ünnepén, hogy „haza csak ott van, ahol jog is van”, de a jog nem az, amit adnak, hanem amit nem vehetnek el tőlünk!”

1848 tavaszán nemzetünk egén is földerengett a szabadság hajnalfénye, s a márciusi ifjak lelke lángra lobbant tőle.

Add Istenünk, hogy a szabadság életet adó fénye soha ki ne aludjon, hanem világítson még nemzedékek számára hosszú évszázadokon, évezredekken keresztül.

Ne engedd Istenünk, hogy tanyát verjen ifjaink lelkében a nemzeti érzést és kultúrát lebecsülő, hazátlan kozmopolitizmus: hogy „ott van a hazám, ahol jó dolgom van.”

Add Istenünk, hogy a szív és a szellem erejével tudjuk pótolni gyérülő sorainkat.

Add Istenünk, hogy megértsük a költő erkölcsi célzatú figyelmeztetését: „Soha ingyért, soha ajándékul / sohasem sanda városban kivárva, / soha rejtve, sunyva, meglapulva: / egyenes gerinc a szabadság ára.// S tudva tudd: a te szabadságod / millió s millió társadnak is dolga, összeszövetve, mint a téphetetlen vászon: / együtt lobogva, s ha kell együtt lehullva” (Magyari Lajos: *Recitativ*). Ámen.

Józsa István Lajos

A **Tordai Egyházközségben** f. év március 8-án megpezdült az élet: a Duna Televízió forgató csoportja ugyanis a vasárnapi istentiszteletről felvételt készített, amelyet március 15-én délelőtt sugároztak. Az imát Józsa István Lajos helybéli lelkész, az 1848-as magyar szabadságharc jegyében fogant egyházi ünnepi beszédet Bálint Benczédi Ferenc püspök mondta. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai hangszerkísérettel ellátott zenés-verses összeállítást mutattak be. Az istentisztelet megtekinthető a televízió világhálós adatbázisán, a www.dunatv.hu címen a Net Tv menüpont alatt.

A **gondnok-presbiteri értekezletekre** az Egyházi Képvisező Tanács januári döntése értelmében ez évben nem a megszokott tavaszi időszakban, hanem ősszel kerül sor, október 19-25. között. A tanács a találkozók idén nemcsak a szervezési és formai keretek megváltoztatásával, hanem a tartalmi vonatkozások megújításával is eredményesebbé kívánja tenni. Vonatkozó részleteket további lapszámainkban olvashatnak.

Az **I. évnegyedi lelkési értekezleteket** március közepén tartották: a kolozs-tordai egyházközségben 16-án Kolozsváron a belvárosi egyházközségben, a marosi egyházközségben 13-án Erdőszentgyörgyön, a küllői egyházközségben 18-án Dicsőszentmártonban, a székelykeresztúri egyházközségben 10-én Firtosváraán, a székelyudvarhelyi egyházközségben 11-én Székelyudvarhelyen a Bethlen negyedi egyházközségben és a háromszék-felsőfehéri egyházközségben 12-én Sepsiszentgyörgyön. Az értekezletek fő előadását vitaindító jelleggel Bálint Róbert Zoltán mézskői lelkész tartotta a lelkési munkáról 2009 tavaszán készített kérdőíves felméréssel kapcsolatban.

A f. év március 6-i püspökeiktató egyben a **nemzetközi unitárius közösség csúcsvezetőinek** találkozására is alkalmat teremtett: Bálint Benczédi Ferenc beiktatott és Szabó Árpád nyugalmazott unitárius püspök mellett ugyanis jelen volt William Sinkford, az egyesült államokbeli unitárius univerzalista egyház elnöke, Joyce Ashworth, a nagy-britanniai unitárius egyház elnöke, valamint Rázmány Csaba magyarországi unitárius püspök is.

Egy nemes gesztus

Ökumenikus imahét és kórházmisszió Marosvásárhelyen

Január 18-a és 25-e között került sor az ökumenikus imahétre Marosvásárhelyen. Az istentiszteleteknek a különböző felekezetek templomai estéről estére felváltva adtak helyet: a Keresztelő Szent János római katolikus templom, az alsóvárosi református templom, a Szent Kozma és Damján (cserealji) római katolikus templom, a cserealji református templom, a Szent Imre római katolikus templom, a Gecse utcai református templom, a kövesdombi unitárius templom és a (református) Vártemplom. Az istentiszteleti szolgálatokat minden alkalommal „vendéglelkészek” végezték: Lakatos Péter, Papp Béni Zsombor református lelképásztorok és Kántor Attila Béla ref. esperes, Szénégető István, Braun Jenő római katolikus papok és Csintalan László r. k. főesperes, Nagy László unitárius lelkész-esperes, Pappné Tóth Noémi evangélikus lelkész. De az istentiszteleteken nem csupán a felsorolt lelkészek, hanem a város magyar történelmi egyházainak valamennyi lelkésze is jelen volt.

Első alkalommal volt lehetőségem részt venni az imaheti istentiszteletek némelyikén, s őszintén mondhatom: felemelő élmény volt együtt lenni, imádkozni és énekelni unitárius, római katolikus, református és evangélikus lelkészekkel és hívekkel.

Záró mozzanatként az imahéten jelen levő lelkészek közös megbeszélésre gyűltek össze február 24-én a református esperesi hivatalnak otthont adó Teleki házban. Az imahét alkalmával összegyűlt perselypénzt Marosvásárhelyen a kórházban végzett lelkigondozásra fordítják, hogy a hívek „ökumenikus adományából” minden felekezethez tartozó beteg részesülhessen. Ennek értelmében vehettük át mi, kórházlelkészek a 9076 lej összegű adományt, amelyet egyenlő arányban négy részre osztottunk: 2269 lejben részesült Bakó Csongor római katolikus, Lakatos Gabriella és Korodi Csaba református lelkész, valamint alulírott. Amint említettem, az adomány célja a kórházmisszió előmozdítása, a betegek lelkigondozásának segítése.

Illessen köszönet minden adakozót, aki felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül kész volt áldozni e cél érdekében. Isten áldása legyen mindannyiuk életén!

Pavelka Attila

Templomunkért közmunkázunk Nagyernyében

A 100. szentelési évforduló ünneplésére készülve

Nagyernyében, a Fő út mellett, a Bálinti báró által mesterségesen kialakított tóval átellenben épült a település történetében harmadik unitárius egyházi tulajdonú templom. A templomtorony homlokzatán márványlapra vésett felirat vallásunk alapvető hittételét hirdeti: „Egy az Isten”. A harangtorony belső falain – ugyancsak márványtablára vésve – a következők olvashatók: „MI ATYÁNK! Segedelmeddel készült el igéd hirdetésének ez a hajlék. Hála és dicsőség szálljon szent nevedre!”, illetve: „E TEMPLOM ÉPÜLT: a mi áldott JÉZUSUNK születése utáni 1910-ik esztendőben: nagy reformátorunk, a nemes lelkű Dávid Ferenc születésének négyszázados évfordulóján.”

Közmunkázásunk után megállok e kedves hajlékban és ernyei szolgálatunkat veszem számba. 2001. december 1-jétől

2002. szeptember 1-jéig Marosvásárhelyről ingáztam Nagyernyébe, ezután tizenöt hónapig hitvestársam, Pálffy Tamás Szabolcs Marosszentgyörgyről járt ki. 2003. december 1-jétől az iklandi anyaegyház-község kinevezett lelkészeként folytattam nagyernyei leányegyházközségünkben a gyülekezetépítő, közösségszervező munkát. Ha Isten éltet, 2010-ben szeretnék méltóképpen ünnepelni templomunk felszentelésének 100. évfordulóját. Egykor kilyéni Ferencz József unitárius püspök volt a szentelő. Ingázó szolgálatunk ideje alatt 68-ról 102-re gyarapodott a lélekszám (2004-ben), e beszámoló írásakor már nem haladjuk meg a 100-at – az elhalálozások miatt.

Egyháztörténeti ismereteink szerint közösségünknek nem volt külföldi testvéregyházközségi kapcsolata és – több évi kérés után! – jelenleg sincs. Szűkös anyagi

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, 909 kHz és 1593 kHz középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. Alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. március 22., április 12.

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. március 29.

Unitárius hírek

Bukaresti Rádió, a 909, 1197, 1323 és 1593 kHz középhullámon. Szerkeszti: Vincze Lóránt. Vasárnapokon 10.00 órától. Március 22., április 12.

Igehirdetés

Az unitárius egyház részéről Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától. Április 5. (Pálffy Tamás Szabolcs)

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen. Szerkeszti: Csáki Levente. Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

lehetőségeink számbavételével 2003 adventjétől tudatosan igyekeztünk templomunk felújítási munkálataira gyűjteni. A község „építő” polgármestere, Jánosi Ferenc – korábban a helyi református egyházközség főgondnoka – több alkalommal fogadta unitárius küldöttségünket, és a lehetőségek szerinti pénzügyi támogatást ígerte és biztosította.

folytatás a 12. oldalon
Pálffy Anna-Mária

Templomunkért...

folytatás a 11. oldalról

2007. szeptember 21-én egyházközségünk 15 férfi és 2 nő tagja reggeltől estig tartó közmunka során a közel négy év alatt spórolt pénzből megvásárolt új tetőcserepeket helyezte fel a templomtetőre, és kijavították a tetőszerkezetet. Késő este együtt örvendtünk: „hála Istennek, új ruhába öltöztettük a templomtetőt!”

2008-ban négy templomablak kicserélésére került sor. Ez évben szeretnénk az összes ablakot újra cserélni. Templomunkban jelenleg nincs villanyhálózat, sem gázfűtés. Szeretnénk, ha a 2010-re tervezett templom-újraszentelő ünnepi istentiszteletre sikerülne a fentieket is korszerűen biztosítani. A csatorna-lefolyó hálózat cseréje is indokolt volna, akárcsak az épület belső-külső meszelése. Megtörtént a templom közelében levő korhadtt fák kivágása, tervünk facsemete-ültetés és további növényzet-telepítés.

Örömmel fogadunk minden, kis egyházunk nagy terveit segítő jóakarátú emberi segítséget! Isten áldja meg sok történelmi megpróbáltatás után életben maradt, gyarapodó és erősödő nagygyermei leányegyházközségünket!

Tűzoltók és kórházlelkészek

Betegek világnapja Marosvásárhelyen

A 3. számú belgyógyászati és kardiológiai klinika adott otthont február 11-én a betegek világnapja alkalmából tartott rendezvénynek. A szinte zsúfolásig megtelt előadóterem nem kis érdeklődésről tett bizonyosságot. Pácienseken kívül a kórházi személyzet tagjai is jelen voltak: asszisztensek, rezidens orvosok, szakorvosok, sőt a főorvos és a klinika igazgatója is megjelentek jelenlétével.

A jelenlévőkre való tekintettel kétnyelvű rendezvényt üdvözlő szavaival Korodi Csaba református kórházlelkész nyitotta meg, és programismertetése után az ő szavai következtek. A szavai után Bakó Csongor római katolikus kórházlelkész a szenvedésről tartott előadást. A prédikációt Lakatos Gabriella református kórházlelkész mondta, amelyet Pavelka Attila unitárius kórházlelkész imája követett. Ugyancsak alulírott tartott előadást a kórházi személyzet és páciensek viszonyáról. A rendezvény végén Kikeli kardiológus orvosprofesszor szólt a jelenlévőkhöz, hangsúlyozva a lelkipozíció szerepét az orvoslásban. Ezután kerekasztal-beszélgetésre került sor, amelyen a kórházlelkészek tapasztalataikról és igényeikről beszéltek. A világnap alkalmából, a betegek használatára kétnyelvű, román–magyar Újszövetséget osztottunk szét a kórtermekben, amelyeket a páciensek örömmel fogadtak. Igaz, hogy egyesek a kis formátum és apró betűméret miatt aggályoskodtak.

Előadásomat vitaindítónak szántam, azonban a rendelkezésünkre álló szűk időkeret miatt nem kerülhetett sor a hozzászólásokra.

Tisztelt jelenlevők! Úgy gondolom, hogy mindenekelőtt a furcsán hangzó címet kell megmagyaráznom. A két hivatás között az a hasonlóság, hogy mindkettő mentéssel foglalkozik, míg az előbbi az életeket, addig az utóbbi a lelkeket óvja. A címet mégsem ez a hasonlóság ihlette, hanem egy javaslat, amely egy kórházlelkészi megbeszélésen hangzott el. A javaslat szerint, könnyebb elérhetőségünk szempontjából eredményes lenne a klinikák folyosóinak falára, esetleg telefonkészülékek mellé elhelyezni a különböző felekezetű kórházlelkészek neveit valamint telefonszámait tartalmazó falragaszt. Az elgondolást mindannyian helyénvalónak találtuk, hiszen a más jellegű, de ugyancsak az emberi életet mentő szolgáltatások hívószámai többnyire ilyen helyeken találhatóak.

Ugyancsak a megbeszélésen került sor a betegek napján elhangzó előadások témájának kiválasztására. Egy felvetett téma javaslat a kórházi személyzet betegekkel szembeni viselkedése volt. Személy szerint jóval gyakrabban értesülök a betegeknek a kórházi személyzettel szemben tanúsított magatartásáról, ezért szívesen megfordítottam a kérdést. Írásom célja, amelyet akár vitaindítónak is ajánlhatok, nem a teljességre való törekvés, hanem csupán néhány, fél füllel meghallott eset szemléltetése. Mindemellett senkit sem óhajtok oktatni vagy kioktatni.

Hála a tévéadóknak és a szemeletes riportereknek, napjainkban egyre gyakrabban értesülünk kórházban történt orvosi műhiba, mulasztás okozta tragédiákról. Az ilyen esetekből általában nagy szenzációt kerekítenek, és gyakran az eseményeket

felnagyítva találják a nagyérdemű közönség elé. Ilyenkor mi, laikusok hajlamosak vagyunk arra, hogy a személyzetet hibáztassuk, vádoljuk, tőlük kérve számon a történeteket.

A tévések – és más tudósítók – talán sokkal kevesebbet tudnak, vagy szándékosan nem vesznek tudomást azokról a tévedésekről, balesetekről, amelyeknek okozói maguk a páciensek. Mint minden intézmény, a kórház is belső szabályok alapján működik, amelyeknek betartása a zavarmentes működést, a rend fenntartását biztosítja. Mindannyian kénytelenek vagyunk betartani ezeket a szabályokat. A baj akkor kezdődik, amikor áthágjuk azokat. Páciensekként ne nehezteljünk a szolgálatos nővérré, ha netalán nem enged ki az osztályról (biztos, hogy a mi érdekünkben teszi ezt), ne várjunk el tőle kivétele-

zett bánásmódot, esetleg extra szolgáltatásokat (még ha tetemes összegű csószópénzt juttattunk is kezelőorvosunknak), ne éljünk vissza türelmével és idejével. Látogatókként tartsuk be a látogatási időt, ne zavarjuk a személyzet munkáját.

Kórházlelkészként is sokszor akadályokba ütközöm, de a zavartalanabb tevékenység érdekében el kell fogadnom ezt a helyzetet. Csak kompromisszumokkal tanulhatjuk meg az együttműködést.

Mit kívánhatnék? Áldott munkát a személyzet minden tagjának, ápolóktól kórházlelkészekig, a betegeknek pedig gyógyulást.

Pavelka Attila

Kiss László egykori tordai lelkész tragikus halálának 3. évfordulója alkalmával a gyülekezet nyolc tagja február 28-án Dicsőszentmártonba utazott, hogy a temetőben elhelyezze a kegyelet virágait, koszorúit. Március 1-jén az istentisztelet keretében Tordán is megemlékeztek az áldozatos életű lelkészre, majd ezt követően a kopjafánál emlékbeszéd hangzott el. Ez utóbbit közöljük alább.

*„Az Úrnál van az én ügyem,
és munkám jutalma Istenemnél” (Ézs 49,4b)*

„Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz. Aki szereti az életét, elveszti; aki pedig gyűlöli az életét, e világos, örök életre örzi meg azt. Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is; és ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya.” (Jn 12,24–26)

Február 28-án három éve múlt már, hogy Kiss László tordai unitárius lelkész tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából.

Úgy tartja a népi szólásmondás, hogy az idő a legjobb orvos, a leghatékonyabb gyógyír a fájdalomra. Én azonban csak részben osztom a szólásmondás igazságát. Idővel enyhülhet ugyan az édesanya, a hitves, a gyermekek lelki bánata, fájdalma, de végképp megszűnni soha nem fog. Ezt láthattuk tegnap is, amikor gyülekezetünkben nyolcan elvittük ismét a kegyelet virágait, koszorúit a dicsőszentmártoni sírhoz és találkoztunk a családtagokkal.

Nem sebeket akartunk felszaggatni ezúttal sem, ellenkezőleg: tiszteletünket, nagyrabecsülésünket kívántuk kifejezni; ke-

gyeletünket kívántuk leróni Kiss László lelkész emléke előtt.

Jelenlétünkkel arról tettünk tanúbizonyságot, hogy a múlt idő ellenére sem felejtjük azt a nagyszerű lelkészt, meglelkű embert, aki Istentől kapott hivatását odaadással, lelkiismeretesen, a legjobb tudása szerint töltötte be.

De emellett az igazság kimondásának bátorságával is rendelkezett. Tudta, hogy a félelem jellemromboló. A költővel együtt vallotta: „Félig győzött, aki bátor, – azt pedig, / Aki fél, már jó előre: megverik.” (Tompá Mihály). Tudta, hogy meghunyászkodással nem lehet magyar iskolát teremteni.

Minden lelkészben kell lennie a próféták bátorságából, igazságszeretetéből, szókimondásából, konokságából és tántoríthatatlanságából. A prófétához hasonlóan az igazi lelkésznek küldetése van. Isten szeretetének és igazságosságának szószólójává, tolmácsolójává kell válnia. A valódi lelkész soha nem önmaga személyét kívánja előtérbe állítani; soha nem a maga nevének „felfuttatásáért” küzd; egyszóval: nem a maga dicsőségét keresi, hanem egy ügyet képvisel, annak szenvedélyes szeretete fűti, hajtja, ragadja magával, és ezt kívánja – akár élete kockáztatása révén is – diadalra juttatni.

Néhai Kiss László igaz lelkészként tántoríthatatlanul képviselte a magyar közösség régóta dédelgetett szent óhaját, az önálló magyar tannyelvű iskola beindítását Tordán.

S halálának harmadik éves évfordulóján örömkönnnyekkel a szemünkben mondhatjuk: „Nem haltál meg hiába! Életáldozatot, mint földbe hullott búzaszem, sokszoros termést hozott. Megteremtette az önálló magyar iskolát Tordán. Nem felejtjük el bátorságodat, tántoríthatatlan kiállásodat nemzetünkért, gyermekeink jövőjéért, az egymással élő nemzetek egyenjogúságáért. Nyugodj békében, Isten adjon lelkednek üdvösséget, vigyázzon szeretteidre, áldja meg őket.” Ámen.

Józsa István Lajos

Unit Infó *internetes ajánló*

- Arcélek (Csáky Zoltán műsora) •
– DUNA televízió

Székely Kinga Réka unitárius lelkész

<http://www.youtube.com/watch?v=955mj6uAJyU>

<http://www.youtube.com/watch?v=e1Rq5uWzLAM>

Pap Mária esperes Afrikába készül

Még kevesen tudják, hogy Európa francia nyelvterületén 60 az unitáriusok száma. Belgiumban, Svájcban, Franciaországban ma összesen mintegy 50 unitárius él az öreg kontinensen kívül, de az egykori francia gyarmatokon azonban ennél is több: Quebecben (Kanada) kb. 50 fő, az afrikai Burundiban 100, Kongóban kb. 1000, Togóban mintegy 50.

A virtuális frankofon unitárius közösséget elsősorban a nyelvhasználat fogja össze. Természetesen az ICUU-n keresztül is kapcsolatba kerültek egymással, szerveződésük az ernyőszervezet támogatását élvezzi. Hálózatépítésük 2008 őszén kezdődött Jean-Claude Barbier francia unitárius kezdeményezésére. A közösség kommunikációját és programjainak tervezését egy héttagú vezető tanács irányítja. 2008 novemberben kérték fel Pap Mária, hogy legyen a lelkesítő.

A „virtuális egyház” fóruma a <http://eglise.unitarienne.francophone.over-blog.fr/> elérhető honlap. Ezen havonta egy-egy francia nyelvű prédikáció vagy elmélkedés jelenik meg Pap Mária tollából.

Az esperesnőt a burundi unitáriusok hívták meg májusra Közép-Afrikába, ahol előadást tart az erdélyi unitáriusok hiteléről. (UK)

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat és a kórterem számát)
a következő telefonszámokon
bejelenteni:

Orbán Erika,
Sepsiszentgyörgy,
0740-502563;

Ferenczi Enikő,
Kolozsvar,
0740-063767;

Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100;

Pavelka Attila,
Marosvásárhely,
0746-234917.

nők világa

Nőnapozás jókedvvel

*„Szép reggel az asszony: pihenést lehellő,
Arca szelíd hajnal, friss hajnali szellő,
Puha gyenge harmat, gyümölcs üde hamva,
Szava rigó-ének mélyebb fuvodalma.”
(ismeretlen szerző)*

Így kezdődött Tordatúron a nőnapozás a nőszövetség keretében: tavaszhivogató, meleg mosollyal az arcunkon gyülekeztünk a lelkészi lakáson. Itt ünnepi asztalt ültünk: az asszonyok készítette finomságokból kóstoltunk, és a nőiségről, nőiségről beszélgettünk, ki hogyan éli, élheti meg a magáét.

Én magam március 8-a eredetét elevenítettem fel. 1857-ben New Yorkban több mint 40 000 varrónő lázadt fel és indított harcot a nők jogaiért, azért, hogy a nőekkel emberségesebben bánjanak. Ezt a napot 1910-ben Nemzetközi Nőnapnak nyilvánították. Ezután felolvastam mit ír a nőről, hogyan dicséri őt a Biblia a Példabeszédek könyve 31,10–31 szerint. „Erő és méltóság árad róla, és nevetve néz a holnap elé. Szája bölcsességre nyílik, és nyelve szeretetre tanít.” (24–25), majd Weöres Sándor *A nő* című verse következett.

Teljes egyetértés mutatkozott meg abban közöttünk, hogy a nő olyan, mint a virág: minél több gondoskodást kap, annál szebb és sugárzóbb. Igen, akár fiatal, akár idős, szüksége van arra, hogy érezze, ő maga is megélje, hogy „a nő: tetőtől talpig élet.” (Weöres Sándor: *A nő*)

Bodor Piroška

Felhívás

Kérjük, éljen a törvény adta lehetőséggel és személyi jövedelemadójának 2%-át ajánlja fel az Unitárius Nők Országos Szövetségének a támogatására. A szervezet következő adatait a 230. illetve a 200. úrlapra kell beírni:

Denumire entitate nonprofit: ASOCIAȚIA FEMEILOR
UNITARIENE DIN ROMANIA (AFUR)

Cod de identificare fiscală: 9343746

Cod bancar (IBAN): RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Az úrlapok leadási határideje a helyi pénzügyi hivatalokba: május 15.

Az UNOSZ vezetősége

Farsang farka

Ajánljuk magunkat: Kánya Kató és Kánya Péter, így művésznéven mutatkoztak be február 24-én a segesvári unitárius nőszövetség Mikroszkóp színpadán. Homoródszentpéterről érkeztek közénk, hogy együtt ünnepeljünk velük, 50-ik házassági évfordulójuk alkalmával és egyben elbúcsúztassuk az idei farsangot. A derék matróna és agyafúrt férje, a mintakép házaspár, kerek egy órán át, szórakoztattak minket, a nagyérdeműt, akik többre becsültünk egy élő kibeszélőshow-t, mint az RTL Klub Mónikáját. Gyönyörű székelyruhájuk, méreteik, arányaik, hanghordozásuk, kiejtésbeli sajátosságai annyira lenyűgöztek minket, hogy bármikor, máskor is szívesen látott vendégeink lehetnek. Persze semmi sem sikeredhet tökéletesre, még a farsang farkán sem, így adódtak némely gondok. Az egyik, hogy a családi foto nem a legautentikusabb, mivel sajnos olyan tárgyak is felvételre kerültek, amelyek miatt a családfő, könnyen környezetvédelmi adó kifizetésére kötelezhető, ami bajnak épp elég, mivel a nyugdíj kevés. Az új illeték pedig nemcsak a kézben tartott nejlonszatyorra lehet érvényes, hanem a háttérben látható ilyen-olyan dobozokra, amelyeken nincs rajta az a felirat, mely így hangzik: Környezetbarát vagyok. A másik gond, hogy a házaspár igazi nevét a mai napig is vak homály fedi, s akik nem jöttek el a délutánra, azok most már gond nélkül eldúdolhatják: ...én is elmennék a lagzijába, vigye el a kánya vőlegény korában.

Benedek Enikő

Farsangi dáridó Sepsiszentkirályon

Február 7-én a sepsiszentkirályi nőszövetség a kultúrotthonban a gyerekeknek megszervezte a farsangi mulatságot. „Figyelem! Figyelem! Közhírré tétetik! Farsangi Dáridó készül Sepsiszentkirályban” – hangzott el a farsangi mulatságot megnyitó dobos hirdető fiú, amolyan modern „kiszíró” szájából.

A nőszövetség még gyerekcipőben jár ebben a kis faluban, de az ökumené jegyében az unitárius, református, katolikus asszonyok együtt dolgoznak csütörtökről csütörtökre, hogy a hosszú téli estéket hasznossá tegyék. Ezért arra gondoltak, ha farsang, hát legyen főtt kukorica is a fehér abrosszal megterített asztalon!

Együttes erőből született meg a sok munkát igénylő csemege. A gyerekek örömmel áldozták fel a minivakációt és tették hasznossá magukat. Kicsiny szereplőinket a szülő irányította a próbára, kézen fogva jöttek. Jó, ha tanulnak és szeretnek szerepelni.

Ezen a februári napon még a napsugár is a gyerekeknek kedveskedett, meleg sugaraival simogatta a nap „művészeit”. A farsangi bevezető után a mese szereplői jelmezeikbe öltözve mutatkoztak a színpadon. A kíváncsiság, az érdeklődés a jó emberi tulajdonságok közé tartozik és –

Istennek hála – „a kultúrház ajtaja nem nyílt ki hiába”, mondogatták a konyhában szorgoskodó asszonyok.

A farsangoló kisfiú tanácsát meghallgatták a farsangoló gyerekek: „Táncra, táncra kislányok, daloljatok kisfiúk!”

A színpadon a kedves, vidám műsor után a gyerekeknek nem maradt el a meglepés, a tánc, amit a fiatal Mihály há-

zaspár vezetett. A hegedű hangjára táncoltak, „Ildikó néni” segítségével, ahogy a gyerekek szölik. A tombola sorsolását izgalommal vártuk mindannyian, hisz korántsem volt mindenik szám nyerő. De volt jókedv, dáridó. Isten adjon erőt, egészséget, hogy asszonyaink folytassák az elkezdett munkát! Kicsiny szereplőinknek további jó tanulást! Jó egészséget, hogy még sokszor tudjanak, tudjunk mulatni farsangkor, kergessük még sokszor együtt a telet.

Adorjáni Gyöngyvér

A Küküllőköri Unitárius Nőszövetség életéről

A Küküllő-köri Unitárius Nőszövetség február 28-án tartotta idej első választmányi gyűlését Désfalván. A következő napirendi pontokat érintettük:

1. Az UNOSZ januári választmányi gyűlésén elhangzottak ismertetése, a nők világnapjának megszervezéséhez szükséges programfüzetek kiosztása;
2. A köri közgyűlés megszervezése és programjának megtervezése

A KUN közgyűlés idején Bethlenszentmiklóson lesz május 9-én; Jakabházi Vera az öregedés témájáról fog előadást tartani, a helybeli nőszövetség pedig műsorral fog kedveskedni a résztvevőknek. A tavalyi közgyűlésen elhangzott javaslat alapján köri vándorabroszt fogunk avatni ez alkalommal, amelyet a kör nőszövetségeinek egy-egy kézimunka-darabjából fogunk összeállítani.

3. Az UNOSZ februári média-tanácskozásáról szóló beszámoló, amelynek fő üzenete a nők írásra való ösztönzése volt, hogy magunkról, eseményeinkről hírt adjunk, kiadványainkat minél szélesebb körben terjesszük, ezáltal szűkebb és tágabb hitközösségünket építve.

Zord februárvégi hóesésben indultunk, de verőfényes tavaszi napsütésben tértünk vissza, megújult munkakedvet és az együttlét örömét vittük haza.

Szabó Rozália

UNOSZ-médiatanácskozás

Az UNOSZ szervezésében médiatanácskozásnak adott helyet a szövetség székhelye Kolozsváron február 13–14-én.

A gyülekezést követően – 13 személy jelent meg – rövid ismerkedés és bemutatkozás után délután került sor az első napirendi pontra: beszélgetés Bodó Mártával, a katolikus *Keresztény Szó* szerkesztőjével, aki elmondta észrevételeit, tapasztalatait általában az újságírással kapcsolatban. Előadásának címe A „*Nők Világa*” a szakértő szemével, kívülről nézve. Több kérdés is felvetődött a témával kapcsolatban. Elsősorban, hogy mi szükséges az újságíráshoz, minek van hírértéke, mit jelent a tájékoztatás, mi annak az újságírásnak a fő célja, amely csak úgy értékes, ha nem manipulatív. Az újság tartalmi s főleg formai kivitelezését jórészt befolyásolják az anyagi feltételek s a képzett szakemberek részvétele az újság szerkesztésében. Mint elhangzott, nem cél az egyes lapok összehasonlítása felekezeti vagy bármilyen szempontból. Az efféle szakmai megbeszélések nagyon fontosak, mert több problémára is rávilágítanak.

Hírózön Segesvárról

Nőszövetségünk teljes erőbedobással dolgozik, s ezt nem csak az idén sütött 621 darab kürtöskalács igazolja.

Farsangi szokásokról előadást hallgattunk, amit aztán megkoronáztunk a farsangi búcsúztatóval.

Elnöknőnk személyesen részt vett az előkészítő megbeszélésen a hat vallásfelekezet asszonyaival, ahhoz, hogy ő maga is felkészíthesse „asszonyait” az imanapra.

Csúcsvezetőségünk a Désfalván megtartott köri választmányi ülés névsorolvasásán igennel választott.

Hegedűs Editke szorgalmának köszönhetően nagy kő esett le a papné szívéből, hisz elkészültek a vendégelkészítésként szánt kézimunkák.

Sajnos vannak rossz híreink is, egyre több a beteg nőtestvérünk, akiket három alkalommal a kórházban és hét alkalommal otthonaikban látogattunk meg. (B. E.)

Mivel az időkeret kevés szokott lenni ilyen átfogó témák megvitatására, konkrét célok meghatározásával az újságírás belülről a továbbiakban egy-egy kisebb témakört jobban ki lehetne domborítani – az általánosságok rovására.

A szervezők sajnálatukat fejezték ki, hogy nem mindenik egyházkör képviseltette magát. A székelykeresztúri körből ketten voltunk, Vakarc Melinda, aki újságírói szakon tanul Kolozsváron, és jómagam, a kolozs-tordai körből Dimény Csilla, a küküllői körből Szabó Rozália, a háromszék-felsőfehériből Adorjáni Gyöngyvér vett részt.

Szombaton, február 14-én folytatódtak a megbeszélések. Adorjáni Gyöngyvér *Út az amatőrtől a képzett újságíróig* címen vezetett beszélgetést, és megosztotta tapasztalatait a résztvevőkkel. Baka Judit és Asztalos Klára érdekes gyakorlatokkal az anyanyelv helyes használatára hívták fel a figyelmet.

A tanácskozás ebéddel zárult az Unitárius Kollégium diákétkezdéjében.

Bak Erzsébet

ifjúsági oldal

Versek és népdalok lüktetésében

Nagy örömmel köszöntöttünk mindenkit február 20-án Sepsiszentgyörgyön az immár tizenkettedik alkalommal megszervezett ODFIE Versmondó- és népdaléneklő-versenyen. A

nagy öröm nem volt üres szólam, hiszen volt okunk bőven rá. Előttünk állt két nap, amelyben az addig könyvborítók mögé rejtőzött versek életébe 41 versenyző lehel majd lelket, 26-on pörögtetnek életre népdalokat, mások pedig igyekeznek megteremteni az otthonot, ahol mindez megvalósulhat.

Ezzel a lendülettel kezdtünk pénteken a sepsiszentgyörgyi unitárius templomban egy rövid, ünnepélyes megnyitóval. A közvetkező két órát a *Mesterek társaságában* töltöttük el. Ezt a nevet adtuk annak az esti beszélgetésnek, amelynek az ide meghívottai Bocsárdi László rendező, a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház igazgatója, Deák Gyula, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója és Nemes Levente színművész voltak. A beszélgetést egyetünk elnöke, Rácz Norbert vezette.

Este három program közül választhattak a résztvevők. Az Osonó Színházműhely *Részletek a bolyongás meséiből* című előadását nézhették meg az érdeklődők, azok pedig, akik mozgalmassabban szerették volna eltölteni az estét, csángó ritmusra

rophatták a táncot, mások pedig gitár- és jókedv-kísérettel énekelhettek egyletes dalokat.

Szombaton, február 21-én áhítat után kezdődött a vetélkedő. A versmondók és a népdalénekesek két különböző helyszínen léptek az őket árgus szemekkel figyelő bírálóbizottság elé. A verseny első szünetében Márk Attila megzenésített versekkel lépett fel, délután pedig István Ildikó népdal-tanítással egybekötött előadása került sorra.

Az ODFIE idei témája a *külső és belső környezetünk védelme*. Ezt igyekszünk beleszőni az éves tevékenységekbe, rendezvényekbe. Ezúttal a *Legyen ön is milliomos* televíziós műsorra emlékeztető játékkal loptuk be ezt a témát a versenybe. Szombaton délután így került sor különböző környezetvédelmi kérdések megvitatására, játékokra és jó hangulatra.

A gálaműsort a *Tutora* vándorszínház előadása nyitotta, a művészek saját készítésű hangszereivel kísért gyermekdalok felhőtlen hangulatot teremtettek. Ezt követte a tagadhatatlanul várt eredményhirdetés, majd az első és második díjasok, illetve néhány szervező fellépése.

... És igen, volt okunk az öröme. A kezdeti öröm mellé társult a találkozások, az újonnan kötött barátságok, a sikerélmény, a jól végzett munka öröme, és annak a jóleső érzése, hogy valami olyasvalaminek voltunk a részesei, ami egy kicsit embe-
rebbé, többé tesz.

Fülöp Júlia

Újult lendülettel Sepsiszentgyörgy után

Mint tudjuk, egyházunk ifjúsági szervezete, az ODFIE immáron tizenegyedik alkalommal szervezte meg a Versmondó- és népdaléneklő-versenyt, amelynek helyszíne idén Sepsiszentgyörgy volt. A verseny február 20-a és 22-e közt zajlott a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközségnél, ahová – mint minden évben – idén is közel száz fiatal érkezett, hogy tehetségét megmutatva részt vegyen a már hagyományossá vált hétvégén.

Az idei számomra mégis kiemelkedett a többi közül. Az eddigi hangulat megvolt, de társult hozzá egy kis lendület, egy kis küzdelem és komolyság is.

Mindannyiunkban ott bujkált a titkos és mégis lassan kibontakozó érzés, hogy mennyire színvonalas és komoly ver-

A XII. Versmondó- és népdaléneklő-verseny díjazottjai:

Vers:

1. díj: Bordi Eszter (Medgyes)
2. díj: Bencze Réka (Nyárádgálfalva)
3. díj és közönségdíj: Barabás Réka (Oroszhegy)

Különdíjak: Csifó Ferenc Szilárd (Dicsőszentmárton), Kakuksi Áron Attila (Székelykeresztúr)

Sepsiszentgyörgy város díja: Györgyillyés Izolda (Kökös)

Népdal:

1. díj: Kozocsa István (Alsórákos)
2. díj: Miklós Csilla (Homoródjánosfalva)
3. díj: Benedekfi Hortenzia (Siménfalva)

Közönségdíj: Bencze Kinga (Nyárádgálfalva)

Különdíjak: Oláh Csilla (Székelyudvarhely), Fekete Ágnes (Nagyajta), Czombó Kupás Leila (Oklánd)

sennyé érett ez a rendezvény az elmúlt évek során. A fiatalos hangulat megmaradt, a fejlődés során azonban komolyodott, mindenki által alakult és olyanná lett, amilyenek mi, fiatalok szeretnénk. Olyanná, amilyenek igazán szeretnénk egy ilyen versenyt. Fiatalosnak, de mégis komolynak, lendületesnek, de mégis érdekesnek, behatároltnak, de mégis szabadnak, olyan versenynek, amely egyaránt tetszik kolozsvárinak, udvarhelyinek, almásinak, gyergyóinak és folytathatnám tovább a végtelen sort. Örömet és kikapcsolódást nyújtott.

E hétvége alatt szebbnél szebb népdalok töltötték be a sepsiszentgyörgyi unitárius templom minden szegletét, és engedték, hogy mindezt beszívják a részben jókedvre, lendületességre és fiatalosságunk örök megtartására emelt falak. Hisz a köszöneten és elismerésen kívül csupán ezt hagyhattuk magunk után egy csodás hétvége emlékeként és eredményeként. A helyi egyet teendőnkben gazdag hétvégét zárt, a résztvevők pedig tapasztalatokkal, lendülettel megtelve, újult erővel gazdagodva indulhattak haza. Mindenkiiben maradt egy kis „Szentgyörgy”,

folytatás a 18. oldalon

László Kunigunda-Beáta

Újult lendülettel...

folytatás a 17. oldalról

és reméljük, sikerül ezt megfelelően felhasználni. Számomra egy felejthetetlen és emlékezetes hétvége volt, hisz úgy élményekben, tapasztalatokban, mint barátokban gazdagodtam. Úgy gondolom, a legtöbb résztvevő hozzám hasonló érzésekkel indult haza, és legtöbbjük már türelmetlenül várja, hogy a következő, azaz a XIII. Versmondó- és népdaléneklő-verseny helyszínére érkezhessen. Igyekeznünk kell egy évig e felejthetetlen hétvége emlékeiből, érzéseiből merítkezve lendületesnek,

újult erőben gazdagnak és igaznak maradni – ezt üzente számunkra ez a hétvége.

Remélem, mindannyian megtartunk legalább egy keveset abból, amit Sepsiszentgyörgyön megmutattunk, és ezután sem feledkezünk meg kedvenc népdalainkról, verseinkről, költőinkről.

Kívánom, hogy az elkövetkező évek versenyei egyre inkább arra tanítsanak minket – néha bizonytalankodó fiatalokat –, hogy tudjuk és merjük vállalni hagyományainkat, népdalainkat, költőink alkotásait, hitünket, vallásosságunkat. Tegyük érte, hogy így legyen!

Utam Isten felé

Az első sort nehéz leírni, azt, hogy hogyan is kezdődött... Hisz megszámlálhatatlan lépteim hosszú sorának csak egyik mérföldköve, hogy rátaláltam az én Istenemre. Hogy megszülettem? Igen. Talán ez az első mérföldkö. Ő már akkor tudta, hogy vele vagyok és rátalálok. Egy gyenge, érzékeny lelket lehelt irányításként a labirintusba, melybe mindnyájan beleszülettünk.

Gyermekként – mivel nem volt más választásom –, elfogadtam szüleim vallását, hitét. Visszagondolva köszönettel tartozom nekik és nagyszüleimnek, akik fontosnak tartották a templomba járást. Még ha nem is értettem, miről szólnak az istentiszteletek, azért jó volt megfogni nagymama kezét, jó volt szembenézni és kezét rázni a „tincses papbácsival”, néha szavalni, énekelni, és hazafele a templomból megenni egy finom fagyaltot.

Aztán, ahogy nőttem, már nem volt olyan könnyű megmaradni abban a gyermeki önfeledettségben, tudatlanságban. Kérdések százai özönlöttek életem. Vágytam éreztem a lázadásra szüleim, a világ, a vallás ellen – mint minden „jól nevelt” kamasz. Miért kell nekem templomba járni? Miért kell ugyanazt hinnem, mint a szüleim? Miért kell Istenben hinni? Hogyan Istenből kell bocsánatot kérnem, és Neki megköszönnöm mindent, amit elérek? Ha Isten valóban egységes, miért van annyi vallás és miért vannak konfliktusok közöttük? Ha Ádámék bűnösök azért, mert a tudás birtokába jutottak, Isten miért nem bűnös azért, mert ő már azelőtt tudott (sőt, Neki az örökkévalóság is kijárt emellett)? Miért? Miért? Miért?

Nincs más – gondoltam – mint feltételezni, hogy ez az egész egy mese, mely nemzedékről nemzedékre megfertőzi az emberek nagy részét. Az egyetlen biztos és hihető „én magam” voltam. Magamban bíztam meg a legjobban, és hittem, hogy csak magamra számíthatok az élet bármely területén. Isten gondolatát be-

fóliáztam, és elraktam a fiókjaim egyikebe. Éveken keresztül nem foglalkoztam Vele, s ha szóba is került, csak azért, hogy a Vele kapcsolatos megválaszolatlan kérdésekre egy kézzelfogható választ adjak. Biztos voltam benne, hogy minden megmagyarázható, csak az ember még nem jutott el arra a tudásszintre, hogy ezt megtegye.

Sok idő eltelt, messze kerültem a régi emlékektől, s csak akkor vettem észre, hogy rossz úton járok, nemcsak a hit kérdésében, hanem emberileg is. A kocsmá, az itál, a cigaretta, a péntek estétől vasárnap estig tartó szórakozás, a semmittevés, a szüleimnek való hazudozás, az embereknek való megfelelés béklyójába kerültem. Éreztem, hogy nem jó helyen járok, nem az vagyok, aki vagyok, és aki szeretnék lenni.

A színház mentőövként jelent meg az életemben, és készített arra, hogy nézjek magamba, és kezdjek el rendet rakni. Amint elkezdtem, rátaláltam nemcsak rég elvesztett, hanem újonnan felfedezett értékekre is. Megtapasztaltam az alázatosságot, a figyelmet, a szenvedélyt, a segítőkészséget, az ajándékozást és más, külsőségekben meg nem található kincseket. Így lett a színház a legjobb barátom. Éreztem, hogy valami megfoghatatlan titkot, melegséget, boldogságot rejt, amelyet megoszt velem, ha mindig vele tartok. Még akkor is csak ezt követtem, amikor barátaim, szüleim is szóltak: „Úgy megkomolyodtál! Nem kellene egy kicsit lazítanod? A tanulás sokkal fontosabb, inkább azzal foglalkozz!” Láttam, hogy ők nem látják, amit én. Éppen ezért úgy éreztem, nem szabad rájuk hallgatnom.

Jól is tettem. A színházzal való találkozásom után egy évvel rátaláltam arra a bizonyos fiókra. Éppen szerveztem, hogy társulatunk előadása eljuthasson Marosvásárhelyre. Kilátástalannak látszott a helyzet. Sehol nem kaptunk engedélyt, ahol előadásunkat bemutathattuk volna.

Még egy éjszaka volt hátra a döntésig. Aznap este egy beszélgetés két mondata keringett a fejemben: *Nincs más hátra, mint imádkozni! Igen, az ima fontos. Nagyon...*

Mikor is imádkoztam utoljára... Nem emlékszem már... Tényleg, próbáljuk ki... Ne fogalmazzam meg, kinek, hova, csak... Csak imádkozzam..., ami jön.

Másnap három termet ajánlottak fel.

Nem a csoda volt fontos, nem az, hogy esetleg az imám hatására történt mindez, hanem az a melegség kápráztatott el, amittől boldogabbnak éreztem magam, s amittől jobban tudtam értékelni az ajándékot. Éreztem, hogy az ima, a hitem gyakorlása segített hozzá ahhoz, hogy ezt az egyszerű eseményt mélyebben átéljem. Akkor értettem meg, hogy Isten becsomagolásával egy mélyről fakadó boldogság forrását zártam el, mely lehetővé teszi, hogy napjaink apró, gyakran jelentéktelennek tűnő eseményeit is értékelni tudjuk

Azon a hétvégén elmentem a templomba.

Sírnom kellett. Nagyon. Örömmömben. Szégyenemben. Már nemcsak ültem a sorok között, és elkalandozva vártam a végét, hanem hallottam, amit a lelkész mond. Hallottam és értettem. Mintha minden szava nekem szólt volna. Mintha nem is a lelkész szavai lettek volna. Isten szólt a lelkemhez. S ezért sírnom kellett.

Engedtem a hívásnak. Innentől fogva beláttam, hogy Isten létezik. Hiszem, hogy nem magamtól kaptam ezeket a lelki ajándékokat, nem én simogatom a lelkemet, s nem én alkottam az irányítót, mely életem zezugos ösvényén eligazít. Azóta látom életem minden pillanatának az értelmét. Fontosnak tartom a családomban az egymásra való odafigyelést, barátaim testi és lelki egészségét, a közösségek éltetését, a szeretet kinyilvánítását és befogadását.

Istenben való hitem megerősített, hogy a Vele kapcsolatos megválaszolatlan kérdésekre nem kell kézzelfogható választ adnom. Minden, mi kézzel fogható a felszínen van, de az igazi kincsek a mélyben, a megfoghatatlanban találhatók.

Albert Nagy Ákos-István

Kedves Gyermeked, Barátaink!

Tudtátok-e, hogy a ragyogó napfényel ránk köszöntő március nevét a Rómát alapító Romulus király atyjáról, Marsról nevezték el, akinek neve „ragyogót”, „fényeset” jelent, s ezért napistenségként, sőt a természeti év kezdete istenének tisztelték?! Mivel a rómaiak hadjárataikat általában a meleg időjárás beköszöntével indították meg, természetes volt, hogy Marsot, a fényes tavaszistent egyben a háborúskodás isteneként is tisztelték. Úgy tartották, hogy Mars születésnapja március elseje. Ekkor az előzőleg eloltott régi háztüzeket újból meggyújtották, és az új tűzön kenyeret sütöttek Mars isten legközvetlenebb hívei, vagyis a katonák részére, amit katonakenyérnek neveztek, latinul: Panis martialis.

Kívánunk kellemes időtöltést, és izgalommal várjuk válaszaitokat május 1-jéig a jól ismert címre:

Postán: **Fekete Levente**
527005 Aita Mare, str. Főút 349. Jud. Covasna,
illetve elektronikus postán: levente63@gmail.com

Édes feladat

(5 PONT)

Fejtsd meg lólépésben a rejtvényt. Indulj ki a kiemelt betűből!

P	R	N
M		I
C	Á	A

Forradalmi feladat

(10 PONT)

A magyar történelemben is úgy tartjuk számon márciusot, mint a „forrongás” időszakát. Az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharc is március 15-én robbant ki.

Fejtsd meg a rejtvényeket és megtudod, mi a címe annak a híres költeménynek (a), amelyet Petőfi Sándor írt március 13-án és szavalt el 15-én egy azóta híressé vált kávéházban (b).

a) 22 9 21 43 9 33 15 6 1 19

b) 28 15 19 39 1 41

Számos feladat

(10 PONT)

Írd le egymás után a következő számokat és megtudod, hogy melyik évben, hónapban és napon született Szentivánlaborfalván Berde Áron természetűdős, lapszerkesztő, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem első rektora.

Malakiás könyve 3. részének utolsó versszáma; Jób könyve 11. részének utolsó előtti versszáma; (szünet) Joél könyve részeinek száma; (szünet) Jónás könyve részeinek száma szorozva 2-vel.

„Babáhozós” feladat

Március vége felé kedves vándormadarunk, a gólya hazaszkott térni. Ha megfejted a rejtvényeket, megtudsz néhány érdekességet róla.

a) Hogyan nevezzük másképp Szent György havát?

Ekkor, ... rakja le fehér tojásait. (2 PONT)

b) Ennyi foga lehet egy embernek.

A fiókák ..... nap alatt kelnek ki. (2 PONT)

c) Ez a szám rímel a névvel: ..... Kis Ferenc

A fiatal gólyák ..... hét után tanulnak meg repülni. (2 PONT)

A gólya védett állat. Sorold fel, hányféle gólyáról hallottál. Számold meg a településeden található gólyafészkeket, írd le, milyen (színű) gólyák laknak benne. Ha városon laksz, és nincs falun élő rokonod, akkor írd le, hogy számodra miért kedves állat a gólya! (10 PONT)

Kivirágzó feladat

Márciusban melegebben süt a Nap, ébredni kezd a természet. Tömegesen jelennek meg a tavasz hírnökei. Írjál minél több tavaszi virágnevet. Mindenik virágnevét 2 PONTOT ér.

Zsákolós feladat

(5 PONT)

Ha kiegészítéd ezt a kedves tavaszi mondást, megtudod, hogy kik hozzák ilyenkor, tavasszal „zsákban” a meleget.

----- Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc
költőjének keresztneve.

----- Jézus apjának neve.

----- Férfi név, névnapja március 21-e

Névnymozós feladat

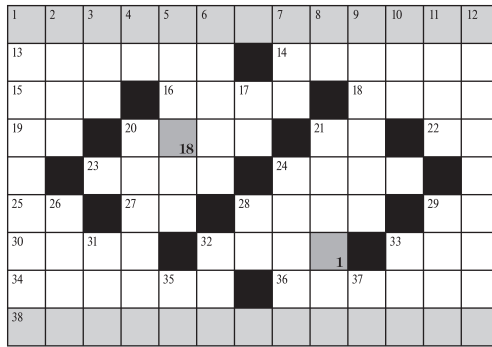
(20 PONT)

A következő badar kis mesében 5 lány- és 5 fiúnév található. Keresd meg őket és írd ki a pontozott részre. Mindenik név 2 pontot ér.

Hol volt, hol soha nem lehetett, még a laska folyón innen, s a kapucni mártáson elől, hol a tükör mindig paradicsom és fenyőfák közé van szépen beékelve, hogy is mondjam, hát tudni illene azt, hogy éppen ott, e mesebeli rénszarvas kapálta másnak a földjét. Sokan nagyon szívesen hallgatták, miközben tíz halász lógatott hálókat a tóban. A vezérhalász kérte a rézfűvósak fölvonulását, de azok ott óhatatlanul megfáztak volna, ezért nem jöttek. Érthető, hogy a halász kiabál: intő példa ez mindenkinek.

Híres unitáriusok – 3 (rejtvényorozat)

Vízszintes: 1. Az unitárius egyház püspöke, egyházszerző, káptalanteremtő volt (1835-1928). 13. Sokáig az esőn való állás. 14. Könnyezve elpanaszoló. 15. Magas hőemelkedés. 16. ...-mall, amerikai cigaretta-márka. 18. Korai gyümölcs. 19. Szintén. 20. Revolver típus. 21. Fluor és nitrogén vegyjele. 22. Sorvégek! 23. Süteményféléesség. 24. Monda. 25. Asztácium vegyjele. 27. Üres agy! 28. Mókusféle állat. 29. Német rohamosztag volt. 30. Légnyomás egység. 32. Macskaféle ragadozó, Dél-Amerikában él. 33. Csigafajta. 34. ... Fallaci, olasz író volt. 36. Fen. **38. Költő, műfordító, nyelvész és tanár volt (1907-1959).**

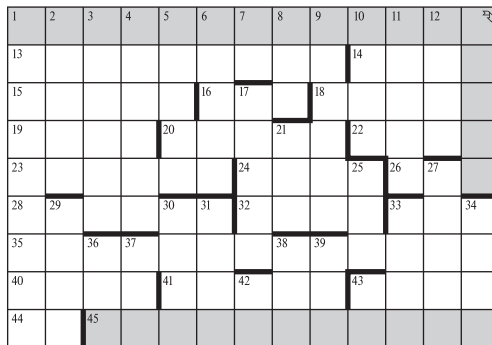

Függőleges: 1. Van ilyen film is, ha nincs szinkronizálva. 2. Földbe rejt. 3. Hevesen ide-oda mozgat. 4. Középre mutató névmás. 5. Olaszországi város. 6. Horogra akasztják. 7. Szigonó. 8. Kutyaház. 9. Fiatal, puhahúsú. 10. Bíró fűjja. 11. Öreg kéz jelzője. 12. Nagyön felmelegítő. 17. Félholt! 20. Lila virágú félcerje. 21. Így járkal az ideges ember. 24. Bízik. 26. Alaktalan. 28. Pályaudvar, rövidítve. 29. Van ilyen bútor is. 31. Becézett Mária. 32. Iskolai bútor. 33. Elme. 35. Asszonynev képző. 36. Spanyol és svéd autójel.

Ki tudja?

Pistike betöri a szomszéd ablakát. A tulajdonos mérgesen kijön, és kérdezi:

- Hogy hívják apádat, kölyök?
  - Nem tudom!
  - Nem tudod? Hány éves vagy?
  - Nyolc múltam.
  - Nyolc éves vagy, és nem tudod, hogy hogy hívják az apádat?
  - Ne tessék csodálkozni! ....!
- A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Ritka női név. 14. Csúcs. 15. Svájci város. 16. Idegen szavakban kén jelenlétére utaló szócska. 18. Sejtés. 19. Csend jelző. 20. Magyarországi település, híres volt úttörő tábora. 22. Juhok szállása. 23. Nehéz fizikai munkát végez. 24. Dédanya, becézve. 26. Ezen a helyen. 28. Csavaró. 32. Ceruza, rég. 33. Részesül. 35. Bohém alak. 40. Irányában. 41. Borulás. 43. Okmány. 44. Juttat. **45. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Bitófa. 2. Kacagtató, vicces. 3. Viharkabát. 4. Becézett Mihály. 5. Több felé való. 6. Változik a hangja a kamasznak. 7. Néma hun! 8. Illeték. 9. Tapadó. 10. Spanyol teniszező, Carlos ... . 11. Arab állam lakója. 12. Figyelmeztetés. 17. Útnak ereszt. 21. Kapni akar. 25. Férfi fehérenemű. 27. Kakas fejdísz. 29. Vágyakozik. 30. Ránc. 31. A legkisebb átmenőjegyünk. 33. Nyugat-iráni nyelvű népcsoport. 34. Lóköröm. 36. Az orrához. 37. Szűk nyílás. 38. A vas is ez. 39. Van, németül (IST). 42. A föld irányában. 43. A kiút közepe!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A fenti első keresztrejtvény megfejtését (Híres unitáriusok – 3) a januári számunkban közzétett űrlapba kell bevezetni (vagyis egyelőre nem kell beküldeni szerkesztőségünkhez!). Ezek a rejtvények a decemberig tartó nagy pályázat részét képezik.

Második rejtvényünk (Ki tudja?) megfejtését május 5-éig várjuk Olvasóinktól. A helyes megfejtés beküldői között könyvnyereményt sorsolunk ki.

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseménnyől szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem örzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Albert Nagy Ákos-István** középiskolás diák (Sepsiszentgyörgy), **Ambrus Lajos** tanár, költő (Korond), **Bak Erzsébet** énekesnő, Székelykeresztúr, **Benedek Enikő** út- és hidépítő almérnök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Bodor Piroška** lelkész (Tordatúr), **Demeter Erika** lelkész (Erdőszentgyörgy-Bözödújfalú), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **dr. Kovács Sándor** teológiai oktató (Kolozsvár), **László Kunigunda-Beáta** diák (Városfalva), **Máthé Dénes** főgondnok, egyetemi oktató (Kolozsvár), **Pavelka Attila** kórházlelkész (Marosvásárhely), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **P. Buzogány Árpád** (újságíró), **Szabó Rozália** vegyész-mérnök (Dicsőszentmárton)